

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra romanistiky

Bakalářská práce

**FRANCOUZSKÁ A ČESKÁ TERMINOLOGIE
V LEGISLATIVNÍCH TEXTECH ZAMĚŘENÝCH NA
OBLAST: „VOLNÝ POHYB OSOB“**

Vedoucí práce: Mgr. Jan Radimský, Ph.D.

Autorka práce: Jana Javorská

Studijní obor: AFEU

Ročník: 3.

Tato práce se zabývá českými a francouzskými termíny z oblasti: „Volného pohybu osob“. Nejprve jsou vysvětleny excerpční metody a popsán vznik dvojjazyčného paralelního korpusu. Excerpované termíny z výchozích paralelních korpusů jsou uloženy v databázi. Tyto termíny jsou v podrobně popsány v dalších kapitolách. V závěru je věnována pozornost překladům českých a francouzských termínů.

The work deals with the Czech and French terms coming from the area of „Free movement of people“. Firstly the methods of excerption are explained and the creation the bilingual corpus is described. The chosen terms from the original parallel corpuses are filed into the database. The terms are described in detail in next chapters. The attention has finally been paid to Czech and French translations of the terms.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Janu Radimskému, Ph.D. za hodnotné rady, trpělivý přístup a odborné vedení během celé mé práce.

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

V Českých Budějovicích dne 28.4.2006

Jana Javorská

Jana Javorská

OBSAH

I. Úvod.....	7
II. Příprava a zpracování textů.....	8
II.1. Příprava textů.....	8
II.2. Práce v ParaConcu.....	9
II.3. Tabulka v programu Access.....	10
II.4. Závěry.....	10
III. Klíčová slova , termíny, kolokace.....	15
III.1. Termín.....	15
III.2. Klíčové slovo.....	15
III.2.1. Původ a vznik klíčových slov.....	17
III.3. Hlava.....	20
III.3.1. Původ a vznik hlav.....	21
III.4. Kolokace.....	22
III.4.1. N+Prép.+N.....	22
III.4.2. N+Adj., Adj.+N.....	23
III.4.3. Kolokace obsahující předložku (kromě typu N+Prép.+N).....	24
III.4.3.1. Prép.+X.....	24
III.4.3.2. N + Adj. + Prép.....	25
III.4.3.3. N + prép. + N + Adj.....	25
III.4.3.4. N + prép. + N + prép. + N.....	26
III.5. Závěry.....	26
IV. Překlady.....	27
IV.1. Hlavy s jedním českým překladem.....	28
IV.2. Hlavy se dvěma českými překlady.....	43
IV.3. Hlavy se třemi českými překlady.....	65
IV.4. Hlavy s více než třemi českými překlady.....	78
IV.5. Překlady hlav vyskytujících se pouze v kolokacích.....	88
IV.6. Závěry	94
V. Závěr.....	97
VI. Francouzsko-český slovníček.....	98

Seznam zkratek.....	105
Seznam použité literatury	106
Résumé.....	107

I. ÚVOD

V této práci budu vycházet z terminologických excerpí na paralelním korpusu legislativních textů zaměřených na oblast: „Volného pohybu osob“. Tuto oblast jsem si zvolila, neboť je velmi zajímavá a podle mého názoru zejména v dnešní době aktuální. Dalším důvodem mého výběru je i skutečnost, že se jedná o odborné texty, většina termů se používá v běžném jazyce. Zdrojem materiálu byly legislativní texty (dohody, směrnice, rozhodnutí, nařízení) pocházející z databáze EUR-Lex.

Předmětem první kapitoly je popis použitých metod při práci s texty. Bude popsána příprava paralelních korpusů a vytvoření databáze termínů. Tato databáze poslouží jako zdroj jednotlivých termínů při práci s nimi v dalších kapitolách. Ve druhé kapitole definujeme pojmy „termín“, „klíčové slovo“, „hlava“ a „kolokace“ a určíme hranici mezi nimi. Termíny charakterizují z hlediska etymologie jednotlivých lexémů. U kolokací budeme věnovat pozornost spojitelnosti různých slovních druhů a to zejména substantiv, adjektiv a předložek. Ve třetí a zároveň poslední kapitole se bude vycházet z výše zmíněné databáze termínů. Pokusím se porovnat francouzské překlady jednotlivých hlav a kolokací s jejich českými ekvivalenty. Pokud se překlady budou lišit, ilustrujeme tuto skutečnost na konkrétních příkladech a pokusíme se tento jev zdůvodnit. Kolokace budeme vyhledávat i v terminologické databázi ISAP a Velkém francouzsko-českém slovníku, abychom zjistil, zda jejich ekvivalenty homogenní či nikoliv. Případné odlišnosti se pokusím zdůvodnit.

Pro tuto práci je k dispozici 198 hlav a kolokací. Celá oblast: „Volného pohybu osob“ je velmi široká a texty, ze kterých se vychází představují pouze její malou část.

II. Příprava a zpracování textů

V této kapitole popisuji „technickou“ stránkou své práce: jak jsem připravovala a zpracovávala materiály, z nichž jsem po celou dobu vycházím. Na úplném počátku této práce byly dokumenty z analytického rejstříku stránek EUR-Lex¹ a na jejím konci francouzsko-český a česko-francouzský paralelní korpus - *rozsáhlý elektronický soubor textů obsahující stejné texty ve dvou (i více) jazycích*², a z něj vypracovaná tabulka z vyexcerpovaných termínů, jimiž se zabývám v následujících dvou kapitolách.

II.1. Příprava textů

Oblast „Volného pohybu osob“ pochází z již zmíněného analytického rejstříku. Jedná se o odborné francouzské texty a jim odpovídající české překlady. Lze je najít v EUR-Lexu pod číslem 19.10. v seznamech dokumentů Úředního věstníku (dále ÚV). Texty jsem stáhla a uložila v programu Word, formátu „.doc“.

Dříve než jsem začala s texty pracovat, vytvořila jsem jejich seznam. Ze svého výběru jsme vyřadila velmi krátké texty (tvořené dvěma či třemi větami). V programu Excel jsem sestavila inventář těchto dokumentů s čísly, záznamy v ÚV, údaji o počtu znaků, stran a jejich názvem. Celkový počet stran, ze kterých jsem v této práci vycházela čítá 269 stran tvořících 30 textů. Tento inventář včetně kompletního seznamu nezkrácených názvů dokumentů s mým vlastním označením pro jejich rychlejší identifikaci (před čísly dokumentů jsou uvedena písmena jdoucí podle abecedy) je uveden na konci této kapitoly.

Texty bylo třeba „ručně čistit“, aby měly fyzicky stejný počet odstavců. Odmazávala jsem všechna interpunkční znamínka, jimiž nebyly zakončeny věty, což by způsobilo

¹ <http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/index.html> (Official EU Law portal, providing access to Official Journals, treaties, legislation in force, proposed legislation, CASE and parliamentary questions)

² Šulc, M. Korpusová lingvistika. První vstup. Karolinum, Praha, 1999, s. 12

rozdílnost v počtu odstavců. V českých textech se jednalo zejména o tečky za datумы (česky (č.): 2. dubna – francouzsky (fr.): 2 avril), tečky za zkratkami (č.: čl. – fr.: article, č.: odst. – fr.: paragraphe). Poněkud problematické byly věty, kde se v jedné verzi vyskytovala dvojtečka (nepovažuje se za konec odstavce) a ve verzi druhé byla zaměněna za tečku (konec odstavce, resp. řádku). Slovo „problematické“ jsem zvolila, neboť nebylo snadné tyto případy dohledat. Dále jsem vymazávala všechny tabulky i grafy, protože by je program ParaConc, *konkordanční program pro paralelní texty ve Windows i Macintosh*³, nedokázal zpracovat. Upravené texty jsem ukládala ve formátu „.rtf“ a následně jako prostý text ve formátu „.txt“. Francouzské texty mají nastavení kódování pro západoevropské jazyky, zatímco české texty kódování středoevropské. V případě, že se kódování nenastaví správně, v textu se zobrazují nesprávné znaky.

II.2. Práce v ParaConcu

K otevření takto připravených podkladů se používá program ParaConc. Po otevření pole „File“ a „Load Corpus Files“ jsem vložila („Add“) libovolný počet upravených textů, se kterými budu pracovat. V „Align Format“ se označí „New Line Delimiter“, případně „Not Aligned“, čímž se k sobě seřadí jednotlivé části textů, které si v obou jazycích odpovídají. Pokud se počty odstavců liší, program to ohlásí. Jestliže tento případ nastane, je nutné opět otevřít verzi textu v „.rtf“, znovu jej projít a hledat chybu. V případě opakovaného neúspěchu jsme se vracela i k prvotní verzi v „.doc“. Následovalo pročitání všech textů. Snažila jsme se z nich „ručně“ vyexcerpovat termíny, které podle mého názoru souvisejí s tématem „Volného pohybu osob“, případně jsem shledala jejich překlad specifický. Pomocí „Search“ jsem je vyhledávala.

Pokud si při vyhledávání nejsme jisti přesným tvarem slova, lze použít pomocných znaků např.:

% nahrazuje žádné či jedno písmeno (*colo%r – color i colour*)

* nahrazuje libovolný počet znaků (*trait* - trait, traité, traitement*)

³ Šulc, M. Kopusová lingvistika. První vstup. Karolinum, Praha, 1999, s. 91

Na monitoru se vždy zobrazí jen ty části obou textů, ve kterých je hledaný termín. Barevně jsou odlišeny výrazy opakující se v daném kontextu více než dvakrát.

II.3. Tabulka v programu Access

V poslední „technické“ fázi jsem z takto vybraných termínů vytvořila databázi v programu Access. Pozornost této tabulce budu věnovat ve druhé kapitole. Program Access jsme zvolili, jelikož je v něm možné tvořit tabulky, které lze mezi sebou navzájem propojovat. Tuto výhodu jsem velmi ocenila při práci s klíčovými slovy, termíny-hlavami a kolokacemi (kapitola II.). Z této tabulky čerpám všechny pojmy, se kterými budu dále pracovat.

II.4. Závěry

Vybrat, pročíst, pročistit a zpracovat všechny texty byla časově náročná a poměrně podrobná práce. Před tím, než bylo možné finálně otevřít upravené texty v programu ParaConc, vynaložila jsem dlouhodobé úsilí na jejich přípravu. Z celé této snahy nakonec vzešla databáze čítající 198 výrazů.

Tab. 1.1. Seznam dokumentů

Číslo EUR-Lex	Záznam v ÚV a datum	Počet znaků	Počet stran	Zkrácený název dokumentu
31999D0439	L 176 1999	811	0,45166667	Rozhodnutí Rady
21999A0710(02)	L 176 1999	31354	17,418889	Dohoda
21999A0710(03)	L 176 1999	14084	7,8244444	Dohoda
31999D0870	L 337 1999	3916	2,1755556	Rozhodnutí
32000D0261	L 81 2000	5794	3,2188889	Rozhodnutí Rady
32000D0265	L 85 2000	31427	17,459444	Rozhodnutí Rady
32000D0365	L 131 2000	15188	8,4377778	Rozhodnutí Rady
42000A0922(01)	L 239 2000	14253	7,9183333	Schengenské acquis
42000A0922(02)	L 239 2000	134934	74,963333	Úmluva
42000A0922(03)	L 239 2000	10187	5,6594444	Schengenské acquis
42000A0922(04)	L 239 2000	13925	7,7361111	Schengenské acquis
42000A0922(05)	L 239 2000	13463	7,4794444	Schengenské acquis
42000A0922(06)	L 239 2000	13048	7,2488889	Schengenské acquis
42000A0922(07)	L 239 2000	9829	5,4605556	Schengenské acquis
42000A0922(08)	L 239 2000	12609	7,005	Schengenské acquis
42000A0922(09)	L 239 2000	12583	6,9905556	Schengenské acquis
42000A0922(10)	L 239 2000	12103	6,7238889	Schengenské acquis
32000D0664	L 278 2000	2949	1,6383333	Rozhodnutí Rady
32000D0777	L 309 2000	10193	5,6627778	Rozhodnutí Rady
32001R1091	L 150 2001	5508	3,0583333	Nařízení Rady
32001L0051	L 187 2001	7031	3,9061111	Směrnice Rady
32002D0192	L 64 2002	11657	6,47611	Rozhodnutí Rady
32002F0584	L 190 2002	44404	24,668889	Rámc. rozhodnutí Rady
32002F0946	L 328 2002	10396	5,7755556	Rámc. rozhodnutí Rady
32002L0090	L 328 2002	5356	2,9755556	Směrnice Rady
32003D0169	L 67 2003	5465	3,0355556	Rozhodnutí Rady
32003D0170	L 67 2003	14685	8,1583333	Rozhodnutí Rady
32003D0171	L 69 2003	2732	1,5177778	Rozhodnutí Rady
32003D0725	L 260 2003	3459	2,0883333	Rozhodnutí Rady
32004R0871	L 162 2004	10555	5,8638889	Nařízení Rady

Tab. 1.2. Nezkrácené názvy použitých dokumentů

1. Rozhodnutí Rady ze dne 17. května 1999 o uzavření dohody s Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského acquis - <i>A 31999D0439</i>
2. Dohoda uzavřená mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského acquis - Závěrečný akt - <i>B 21999A0710(02)</i>
3. Dohoda ve formě výměny dopisů mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o výborech, které jsou nápomocny Evropské komisi při výkonu její výkonné moc - <i>C 21999A0710(03)</i>
4. Rozhodnutí Rady 1999/870/ES ze dne 17. prosince 1999 o zmocnění náměstka generálního tajemníka Rady Evropské unie k zastupování některých členských států při uzavírání smluv - <i>D 31999D0870</i>
5. Rozhodnutí Rady ze dne 27. března 2000 o zlepšení výměny informací k boji proti padělaným cestovním dokladům(2000/261/SVV) - <i>E 32000D0261</i>
6. Rozhodnutí Rady ze dne 27. března 2000, kterým se stanoví finanční nařízení upravující rozpočtová hlediska správy vykonávané náměstkem generálního tajemníka Rady pro smlouvy - <i>F 32000D0265</i>
7. Rozhodnutí Rady ze dne 29. května 2000 o žádosti Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského acquis - <i>G 32000D0365</i>
8. Schengenské acquis - Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích - <i>H 42000A0922(01)</i>
9. Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky - <i>CH 42000A0922(02)</i>
10. Schengenské acquis - Dododa o přistoupení Italské republiky k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky - <i>I 42000A0922(03)</i>
11. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Španělského království k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985, ke které přistoupila Italská republika - <i>J 42000A0922(04)</i>

12. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Portugalské republiky k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>K 42000A0922(05)</i>
13. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Řecké republiky k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>L 42000A0922(06)</i>
14. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Rakouské republiky k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>M 42000A0922(07)</i>
15. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Dánského království k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>N 42000A0922(08)</i>
16. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Finské republiky k Úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>O 42000A0922(09)</i>
17. Schengenské acquis - Dohoda o přistoupení Švédského království k úmluvě k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>P 42000A0922(10)</i>
18. Rozhodnutí Rady ze dne 23. října 2000, kterým se mění rozhodnutí 2000/265/ES, kterým se stanoví finanční nařízení upravující rozpočtová hlediska - <i>Q 32000D0664</i>
19. Rozhodnutí Rady(2000/777/ES) ze dne 1. prosince 2000 o uplatňování schengenského acquis v Dánsku, Finsku a Švédsku, jakož i na Islandu a v Norsku- <i>R 32000D0777</i>
20. Nařízení Rady (ES) č. 1091/2001 ze dne 28. května 2001 o volném pohybu s dlouhodobým vízem - <i>S 32001R1091</i>
21. Směrnice Rady 2001/51/ES ze dne 28. června 2001, kterou se doplňuje článek 26 úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 - <i>T 32001L0051</i>
22. Rozhodnutí Rady(2002/192/ES)ze dne 28. února 2002 o žádosti Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského acquis - <i>U 32002D0192</i>
23. Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy - <i>V 32002F0584</i>
24. Rámcové rozhodnutí Rady 2002/946/SVV ze dne 28. listopadu 2002 o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu - <i>W 32002F0946</i>
25. Směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu - <i>X 32002L0090</i>
26. Rozhodnutí Rady 2003/169/SVV ze dne 27. února 2003, kterým se určuje, která ustanovení Úmluvy o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie z roku 1995 - <i>Y 32003D0169</i>

27. Rozhodnutí Rady ze dne 27. února 2003 o společném využívání styčných důstojníků vyslaných do zahraničí donucovacími orgány členských států - <i>Z1 32003D0170</i>
28. Rozhodnutí Rady ze dne 27. února 2003, kterým se mění rozhodnutí 2000/265/ES, kterým se stanoví finanční nařízení upravující rozpočtová hlediska správy prováděné náměstkem - <i>Z2 32003D0171</i>
29. Rozhodnutí Rady 2003/725/SVV ze dne 2. října 2003, kterým se mění čl. 40 odst. 1 a 7 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích - <i>Z3 32003D0725</i>
30. Nařízení Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004o zavedení některých nových funkcí Schengenského informačního systému, také se zřetelem k boji proti terorismu - <i>Z4 32004R0871</i>

III. Klíčová slova , termíny, kolokace

Vyexcerpovaná slova jsou uložena databázi v programu Access. Jsou rozdělena do tří vzájemně propojených tabulek: klíčové slovo, hlava, kolokace. Jelikož se tyto tři pojmy budou opakovaně vyskytovat, vždy je nejprve definuji a dále se pokusím je podrobněji popsat. Ze všeho nejdříve se zaměřím na pojem *termín*.

III.1. Termín

Termín je obvykle lexikální jednotka náležící k nějaké specializované variantě jazyka, nejčastěji k některému vědecko-technickému subkódu⁴. V případě této práce se jedná zejména o termíny z oblasti legislativy. Za termín považuji de facto každý pojem vyskytující se jako klíčové slovo, hlava nebo kolokace, protože se všechna týkají „Volného pohybu osob“ a jsou tedy určitým způsobem specializovaná.

III.2. Klíčové slovo

Pojmem klíčové slovo jsem označila takové slovo, které je součástí kolokace a domnívám se, že rozvíjí či upřesňuje hlavu.

Uvedu příklad na slově *adhésion* vyskytující se v kolokaci *accord d'adhésion*. Při hledání takového slova nám mohou být nápomocny otázky typu: *Quel accord?* Přičemž si odpovíme: *accord d'adhésion*. Čili existuje několik druhů hlav *accord* a jedním z nich je *accord d'adhésion*.

Tabulka zahrnuje 106 klíčových slov. Mezi klíčovými slovy převládají substantiva ženského rodu, jedná se o 71 lexémů.

⁴ Radimský J., Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996), Jihočeská univerzita, České Budějovice, 2003, s. 12

Tab. 2.1. – Klíčová slova

Slovo	Slov.druh	Slovo	Slov.druh	Slovo	Slov.druh
extradition	s.f.	pièce	s.f.	place	s.f.
frontière	s.f.	poursuite	s.f.	point	s.m.
fait	s.m.	fonctionnement	s.m.	police	s.f.
accord	s.m.	formalité	s.f.	pratique	s.f.
criminalité	s.f.	intégration	s.f.	privilège	s.m.
demande	s.f.	juridiction	s.f.	procédure	s.f.
correspondance	s.f.	charge	s.f.	réalisation	s.f.
adhésion	s.f.	chasse	s.f.	recours	s.m.
aide	s.f.	identité	s.f.	référence	s.f.
dénonciation	s.f.	immigration	s.f.	règle	s.f.
application	s.f.	indentité	s.f.	réglementation	s.f.
arme	s.f.	indication	s.f.	recherche	s.f.
justice	s.f.	fraude	s.f.	relation	s.f.
action	s.f.	information	s.f.	renseignement	s.m.
arrangement	s.m.	infraction	s.f.	répression	s.f.
collecte	s.f.	infrastructure	s.f.	réunion	s.f.
comité	s.m.	législation	s.f.	séjour	s.m.
compétence	s.f.	levée	s.f.	service	s.m.
compte	s.m.	liberté	s.f.	Schengen	s.m.
consommation	s.f.	matière	s.f.	SIS	s.m.
contact	s.m.	mise	s.f.	spécialité	s.f.
contrôle	s.m.	modalité	s.f.	surveillance	s.f.
conviction	s.f.	nom	s.m.	territoire	s.m.
coopération	s.f.	objectif	s.m.	terrorisme	s.m.
destination	s.f.	nature	s.f.	titre	s.m.
détention	s.f.	possession	s.f.	trafic	s.m.
dispositif	s.m.	obligation	s.f.	traitement	s.m.
disposition	s.f.	pouvoir	s.m.	transit	s.m.
document	s.m.	observation	s.f.	validité	s.f.
donnée	s.f.	oeuvre	s.f.	vérification	s.f.
droit	s.m.	opération	s.f.	vigueur	s.f.

emprunt	s.m.	paiement	s.m.	violation	s.f.
espace	s.m.	participation	s.f.	voie	s.f.
Etat	s.m.	passage	s.m.	voyage	s.m.
exécution	s.f.	pénalité	s.f.		
exercice	s.m.	personne	s.f.		

III.2.1. Původ a vznik klíčových slov

Původ slov jsme si ověřovala ve francouzském slovníku Le petit Robert⁵. Klíčová slova jsem rozdělila do pěti skupin:

1. Převážná většina klíčových slov pochází z latiny. Představují cca 63 % (tzn. 67 lexémů) z jejich celkového počtu:

action, adhésion, arme, collecte, compétence, criminalité, coopération, compte, consommation, contact, conviction, dénonciation, destination, détention, dispositif, disposition, document, droit, espace, Etat, exercice, exécution, extradition, formalité, fraude, immigration, identité, information, initiative, intégration, infraction, indication, juridiction, justice, législation, liberté, nature, nom, matière, objectif, obligation, observation, oeuvre, opération, participation, personne, place, police, point, possession, privilège, pratique, relation, pièce, recours, règle, répression, service, spécialité, territoire, titre, transit, validité, violation, vigueur, voie, voyage

2. Dvě slova vznikla skládáním:

infra + structure → infrastructure

contre + rôle → contrôle

⁵ Le Petit Robert: Robert P., Le Nouveau Petit Robert- dictionnaire analogique et alphabétique de la langue française, Paris, Dictionnaires Le Robert, 1991

3. Slova vzniklá derivací

Derivace neboli odvozování je způsob tvoření slov pomocí afixů: prefixů (předpon) a sufixů (přípon). Pomocí sufixů lze tvořit nové slovní druhy (Adj.→N: *modal* → *modalité*), naproti tomu prefixy tuto „schopnost“ nemají (V→V: *chercher* → *rechercher*).

a) Prefix

Prefix se klade před kořen slova, čímž se vytváří nové slovo, nemění se však slovní druh. Prefix není ani samostatné slovo ani slovní druh. Při studiu původu klíčových slov jsem nenalezla žádná vniklá pomocí prefixů (příklad V→V: *chercher* → *rechercher* je uveden pouze pro ilustraci).

b) Sufix

Převážná většina termínů jsou odvozená substantiva pomocí sufixů. V těchto textech se vyskytují 3 následující typy: V → N (substantiva odvozená ze sloves), Adj. → N (substantiva odvozená od adjektiv), N → N (substantiva odvozená od substantiv).

- V → N (substantiva odvozená ze sloves). Nejčastěji vyjadřují činnost nebo výsledek činnosti.

Počet lexémů: 17

accorder → *accord*

arranger → *arrangement*

aider → *aide*

appliquer → *application*

chasser → *chasse*

correspondre → *correspondance*

demander → *demande*

donner → *donnée*

emprunter → *emprunt*

faire → *fait*

fonctionner → *fonctionnement*

lever → *levée*

mettre → *mise*

passer → *passage*

payer → *paiement*

pouvoir → *pouvoir*

procéder → *procédure*

poursuivre → *poursuite*

réaliser → *réalisation*

rechercher → *recherche*

renseigner → *renseignement*

réunir → *réunion*

séjourner → *séjour*

surveiller → *surveillance*

charger → *charge*

traiter → *traitement*

vérifier → *vérification*

- Adj. → N (substantiva odvozená od adjektiv)

Počet lexémů: 2

pénal → *pénalité*

modal → *modalité*

- N → N (substantiva odvozená od substantiv)

Počet lexémů: 3

front → *frontière*

règlement → *réglementation*

terreur → *terrorisme*

5. V tabulce se vyskytuje také jedna zkratka: SIS (Système d'information Schengen), jeden název místa: Schengen, dva pojmy převzaté z angličtiny: comité, référence a původ jednoho slova je neznámý: trafic⁶.

III.3. Hlava

Pojmem „hlava“ je tvořící prvek, který dává kompozitu: 1) syntaktickou kategorii, 2) rod, 3) syntakticko-sémantické vlastnosti (životné, abstraktní jméno atd.) 4) význam⁷. S výjimkou dvou případů stojí ve spojení databází uvedených v tabulce vždy na začátku. V kolokaci *détention de la personne recherchée* je tedy podle mého třídění hlavou *détention*. Zmíněné dvě výjimky jsou: *faux document*, *bonne exécution*. Jelikož kolokace začíná přídavným jménem, jako hlavy jsem uvedla slova následující: *document* a *exécution*. Tabulka hlav čítá 71 pojmů. Až na jednu výjimku (*prendre-sloveso*) jsou všechny hlavy substantiva.. Stejně jako u klíčových slov i zde převládají substantiva ženského rodu - cca 73 % všech hlav. Pokud se hlava shoduje s klíčovým slovem, označila jsem ji hvězdičkou („*“).

Tab. 2.2 Hlavy

Termín	Slov.druh	Termín	Slov.druh	Termín	Slov.druh
accord*	s.m.	formalité*	s.f.	possession *	s.f.
action*	s.f.	fraude*	s.f.	poursuite *	s.f.
agent	s.m.	charge*	s.f.	pouvoir*	s.m.
amélioration	s.f.	immigration*	s.f.	pratique*	s.f.
arme*	s.f.	indication	s.f.	prendre	v.
arrangement*	s.m.	infraction *	s.f.	réalisation*	s.f.
collecte*	s.f.	initiative*	s.f.	recours*	s.m.
compétence*	s.f.	intégration*	s.f.	règle*	s.f.
convention	s.f.	justice*	s.f.	réglementation*	s.f.
correspondance*	s.f.	législation*	s.f.	recherche*	s.f.

⁶ Le petit Robert: 1339, it. traffico, origine incertaine

⁷ „... est élément constituant qui transmet au composé: 1) la catégorie syntaxique, 2) le genre, 3) les traits syntaxico-sémantiques (animé, abstait etc.) 4) le sens“ Radimský J., Les composés italiens actuels, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav románských studií, Praha 2005

cour	s.f.	levée*	s.f.	répression*	s.f.
criminalité*	s.f.	membre	s.m.	réunion*	s.f.
demande *	s.f.	ministère	s.m.	service*	s.m.
dénonciation*	s.f.	mise*	s.f.	surveillance *	s.f.
destination*	s.f.	modalité*	s.f.	tableau	s.m.
détention*	s.f.	nature *	s.f.	titre *	s.m.
dispositif*	s.m.	nom*	s.m.	traitement*	s.m.
document*	s.m.	obligation*	s.f.	transit*	s.m.
durée	s.f.	observation*	s.f.	validité*	s.f.
égalité	s.f.	opération *	s.f.	vérification *	s.f.
exécution*	s.f.	pénalité*	s.f.	violation*	s.f.
extradition*	s.f.	période	s.f.	visa	s.m.
fonctionnaire	s.m.	pièce*	s.f.	voie*	s.f.
fonctionnement *	s.m.	point *	s.m.		

III.3.1. Původ a vznik hlav

Z celkového počtu hlav (71) je 57 pojmů (označených hvězdičkou „*“) shodných s klíčovými slovy. Abych se při popisu jejich původu neopakovala, zaměřím se pouze na zbylých 14 hlav. Rozdělení do skupin použiji stejné jako u klíčových slov.

1. Slovo latinského původu je 9 z počtu zbylých hlav. Jedná se o slova:

agent, convention, cour, égalité, indication, membre, ministère, période, prendre, visa

2. Slova vzniklá derivací:

Vyskytují se pouze slova vytvořená pomocí sufixu.

- V → N

Počet lexémů: 2

améliorer → amélioration

durer → *durée*

- N → N

Počet lexémů: 2

fonction → *fonctionnaire*

table → *tableau*

III.4. Kolokace

Kolokace je schopnost slov se spojovat s jinými slovy. Lze říci, že *kolokabilita* (*spojitelnost*) je *kombinovatelnost paradigmatu (třídy) nebo jeho členu vůči jinému nebo (častěji) jiným paradigmátům nebo jeho členům*⁸. V materiálech, ze kterých vycházím, obsahuje kolokace vždy substantivum. Pod název kolokace jsem zahrнула spojení, která se v ParaConcu vyskytla více než dvakrát. Navíc jsem do této tabulky zařadila i některá spojení vyskytující se pouze jednou, neboť jsou zajímavá z hlediska překladu a využiji je v následující kapitole.

Pokud nepočítám slova vyskytující se samostatně, kompletní tabulka obsahuje 125 kolokací.

III.4.1. N + prép. + N

Jedná se o nejpočetnější skupinu výskytů. Tvoří téměř polovinu všech výskytů v kolokacích (62 spojení- což je 49,2%). Převážně je zastoupena předložka „*de*“ (48), „*en*“ (6), „*à*“ (4), „*sur*“ (2) a po jednom výskytu mají předložky „*devant*“ a „*dans*“. V 12 případech následuje za předložkou člen určitý, ve 11 případech např. člen neurčitý či ukazovací zájmeno a v ostatních výskytech (48) člen po předložce není.

⁸ Čermák F., Holub J., Syntagmatika a paradigmatica českého slova – I. Valence a kolokabilita, Univerzita Karlova, Praha, 1982, s. 9

Tab. 2.3. N + prép. + N

accord d'adhésion	mise en oeuvre	règle de la spécialité
accord de coopération	mise en place	réglementation des changes
accord de Schengen	mise en relation	recherche de faits
arme de service	mise en vigueur	recherche des personnes
compétences dans les domaines	modalités d'exercice	répression d'infractions
convention d'extradition	modalités de cette référence	répression de l'aide
Cour de la Justice	modalités de la participation	répression de la criminalité
demande de transit	nom d'emprunt	répression du terrorisme
document(s) d'identité	observation sur le territoire	répression du trafic illicite
document(s) de voyage	opération de paiement	réunion à (+ville)
durée de validité	période de détention	réunion de (+ville)
égalité de traitement	pièce à conviction	tableau de correspondance
fonctionnement du SIS	pièce d'identité	service(s) de police (et de douane)
formalités aux frontières	pièces de procédure	surveillance de la (des) frontière(s)
législation de l'État	point(s) de contact	titre de séjour
levée des contrôles	point(s) de passage	vérification des comptes
levée du privilège	poursuite sur son territoire	violation de la législation
Ministère de la Justice	pouvoir d'exécution	violation des obligations
mise à la consommation	pratique de la chasse	visa de transit
mise en application	réalisation d'un espace	
mise en liberté	réalisation des objectifs	
	recours devant une juridiction	

III.4.2. N + Adj. , Adj. + N

Do této druhé nejpočetnější skupiny (N + Adj.) náleží 44 spojení (cca 35% všech). Opačné pořadí slov (Adj. + N) je zastoupeno 3 případy (*faux document, bonne exécution, propre législation*).

Tab. 2.4. N + Adj

accord(s) bilatéral(aux)	immigration clandestine	pouvoirs exécutifs
actions civiles	infractions routières	pratiques jiridiques
actions pénales	initiatives communes	règles applicables
arrangement interne	initiatives nécessaires	règles minimales
compétence centrale	législation nationale	réglementaion(s) nationale(s)
compétence centrale	modalité optimales	service central
compétence policière	modalités juridiques	service fiscal
correspondance officielle	modalités pratiques	surveillance discrète
criminalité organisée	nature similaire	surveillance judiciaire
criminalité transfrontalière	nom antérieur	surveillance visuelle
destination finale	obligation financière	traitements inhumains
destination principale	observations écrites	validité territoriale
documents administratifs	pièces justificatives	voie aérienne
fraude documentaire	poursuites pénales	voie bilatérale
fraude fiscale		

III.4.3. Kolokace obsahující předložku (kromě typu N+Prép.+N)

Kolokace obsahující předložku rozdělím do 4 skupin. V prvním případě je předložka na počátku kolokace, v ostatních třech zaujímá jiné než první místo. Zajímavé je sledovat zejména frekvenci výskytu jednotlivých předložek.

III.4.3.1. Prép. + X

Kombinace Prép. + X obsahuje 10 výskytů. Nejčastěji je zastoupena předložka „en“ (5), „à“ (3) a „par“ (2).

Tab. 2.5. Prép. + X

à la charge de au nom de au titre de en détention en exécution	en possession en violation en cours de validité par une dénonciation officielle par voie postale
--	--

III.4.3.2. N + Adj. + Prép.

V tomto spojení se jsem zaznamenala pouze 2 typy: *modalités relatives à*, *réglementations relatives à*.

III.4.3.3. N + prép. + N + Adj.

Kolokace N + prép. + N + Adj. čítá 7 spojení, z nichž je 6 s předložkou „de“ a pouze jeden s „à“.

Tab. 2.6. N + prép. + N + Adj.

détention de la personne recherchée infractions aux dispositions légales membre du pouvoir judiciaire obligations des Etats membres	service de recherches douanières réunion du comité mixte traitement des infractions routières
--	---

III.4.3.4. N + prép. + N + prép. + N

Z počtu 12 předložek v 6 kolokacích tohoto typu se vyskytuje jednou přeložka „dans“, dvakrát „à“ a v ostatních případech (9) „de“

Tab. 2.7. *N + prép. + N + prép. + N*

amélioration dans la pratique de la coopération agent des services des douanes détention d'(une) arme(s) à feu	fonctionnement de l'infrastructure de communication fraude aux droits d'accises traitement de la demande d'asile
--	--

III.5. Závěry

Během studia původu klíčových slov a hlav jsem zjistila, že výrazně převládají substantiva rodu ženského. Jedná se o 70 % klíčových slov a cca 73 % celkového počtu hlav.

Více než dvě třetiny všech studovaných slov jsou původem latiny. Zbylá slova jsou tvořena převážně derivací. Tímto způsobem vzniklo cca 21 % klíčových slov a cca 29 % hlav (z počtu 14 hlav, které jsou studovala zvlášť). Nejfrekventovanější typ derivace je $V \rightarrow N$, kdy ze slovesa vzniká substantivum.

Většina (cca 49 %) studovaných kolokací je tvořeno pomocí $N + \text{Prép.} + N$, dále pak kombinacemi $N + \text{Adj.}$ případně $\text{Adj.} + N$, které představují cca 38 % všech kolokací.

Lze konstatovat, že nejvyskytovanější předložkou je „de“ objevující se v 48 % případech, následuje „à“ v 23 % a mnohem menší míře i „en“ 16%. Ostatní předložky se vyskytly jednou či vůbec. Tímto se potvrdila skutečnost uvedená v Grammaire fonctionnelle du français⁹.

⁹ „Les prépositions les plus fréquentes sont à et de, mais on rencontre en et le modèle n'exclut pas le recours à d'autres prépositions.“ André Martinet, Grammaire fonctionnelle du français, Ecole Supérieure de Saint-Cloud, Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français, s. 247

IV. Překlady

Cílem této kapitoly je zaměřit se na překlad jednotlivých termínů. Jak již bylo uvedeno v samotném úvodu práce, oblast: „Volného pohybu osob“ je velmi rozsáhlá. Proto i termíny, které budou v této kapitole studovány, nejsou pouze termíny odbornými.

Podkapitoly jsou rozděleny podle počtu českých překladů hlav, tzn. nejprve se budu zabývat hlavami, které jsou přeloženy pouze jedním slovem a jejich kolokacemi (s jedním či více překlady). Následovat budou hlavy se dvěma, třemi a více českými překlady. Na závěr budou popsány termíny vyskytující se pouze v kolokacích.

Termíny jsou čerpány z tabulky, která byla vytvořena na začátku této práce. Předpokládejme, že český text vychází z francouzského, je to více pravděpodobné než naopak. U hlavy francouzského termínu bude uveden český ekvivalent, resp. ekvivalenty. Kolokace francouzsky jsou porovnávány s jejich českými překlady, ne však podle překladů v hlavách. Termíny jsou navíc porovnávány podle databáze ISAP¹⁰ a Velkého francouzsko-českého slovníku¹¹ (dále VFČS), pokud se v těchto zdrojích nacházejí. Z důvodu rozsahu této práce budu tímto způsobem porovnávány pouze kolokace.

Pro analýzu překladů je k dispozici 198 termínů - tedy hlav i kolokací. Příklady budou uváděny přímo z textů a to pouze u hlav či kolokací, které se vyskytují několikrát a jejich překlady se liší. Takovéto termíny jsou označeny malým písmenem za jejich českým ekvivalentem a následně je uvedena celá věta či její část obsahující porovnávaný termín. V závorce za kolokací je doplněn počet výskytů ve všech textech. Hlav byly často mnoho, a proto četnost výskytů jejich překladů uvádím pouze orientačně (odhad je založen na přibližném propočítání). Text, ze kterého pochází porovnávaný termín, je zkráceně pracovně označen velkým tiskacím písmenem. Seznam těchto textů je uveden v první kapitole (tabulka 1.1., resp. 1.2.).

¹⁰ www.isap.vlada.cz, informační systém pro aproximaci práva

¹¹ Neumann J., Hořejší V. a kol, Velký francouzsko-český slovník, Academia, 1974

IV.1. Hlavy s jedním českým překladem

▪ *Charge*

Napočítala jsem 23 výskytů termínu obsahujících lexém *charge*. Samostatně se vyskytuje 5krát. Překládán je jako *náklady*.

Kolokace jsou:

prendre en charge (6) – být pověřen

à la charge de (12) – s être: být k tíži¹² (a), s *prendre*: nést náklady¹³ (b)

a)

Les obligations financières découlant de ces contrats ne sont pas à la charge du budget général de l'Union européenne et, dès lors, les dispositions du règlement financier du 21 décembre 1977 applicable au budget général des Communautés européennes ne s'appliquent pas.

Finanční závazky vyplývající z těchto smluv nejsou k tíži souhrnného rozpočtu Evropské unie, a proto se na ně nevztahuje finanční nařízení ze dne 21 prosince 1977 o souhrnném rozpočtu Evropských společenství

b)

Le Royaume-Uni prend à sa charge l'ensemble des frais des opérations techniques qui découlent de sa participation partielle au fonctionnement du SIS.

Spojené království ponese náklady spojené s technickým zajištěním své částečné účasti na fungování SIS.

¹² F

¹³ G

Termín *à la charge de* je uveden i ve Velkém francouzsko-českém slovníku. Překlady se shodují: *náklady, k tíži*. Podle příkladů v korpusu je možné obecně konstatovat, nezáleží na slovese, se kterým se kolokace pojí: *s être (být k tíži)*, *s prendre (nést náklady)*.

▪ *Détention*

Hlava *détention* se celkem vyskytuje v 17 případech, přičemž pouze 7krát samostatně. *Détention* je vždy překládáno jako *držení*.

V kolokacích jsou výskyty následující:

détention d'(une) arme (s) à feu (4) – *držení střelné zbraně*

détention de la personne recherchée (1) – *vazba vyžádané osoby*

en détention (3) – *ve vazbě*

période de détention (2) – *doba vazby*

V kolokacích je místo *držení* uveden překlad *vazba*, což je podle VFČS možné.

▪ *Formalité*

Fomalité se vyskytuje 7krát. V 5 případech samostatně a je přeložena jako *formalita*.

Byla nalezena pouze jednu kolokaci mající odlišný překlad:

formalités aux frontières (2) - *formality na hranicích*¹⁴ (a), *kontrola na hranicích*¹⁵ (b)

a)

Dès l'entrée en vigueur du présent Accord et jusqu'à la suppression totale de tous les

¹⁴ T

¹⁵ T

contrôles, les formalités aux frontières communes entre les États de l'Union économique Benelux, la République fédérale d'Allemagne et la République française se dérouleront, pour les ressortissants des États membres des Communautés européennes, dans les conditions fixées ci-après

Ode dne vstupu této dohody v platnost až do úplného zrušení veškerých kontrol se formality na hranicích mezi státy Hospodářské unie Beneluxu, Spolkovou republikou Německo a Francouzskou republikou řídí pro příslušníky členských států Evropských společenství dále uvedenými podmínkami.

b)

Les Parties recherchent des solutions permettant de réduire aux frontières communes les temps d'attente des transports ferroviaires dus à l'exécution des formalités aux frontières.

Smluvní strany usilují o nalezení řešení, která umožní zkrácení čekací doby na společných hranicích u železniční přepravy způsobené prováděním kontrol na hranicích.

Formalita na hranicích se jeví jako doslovný překlad formalités aux frontières. Formalita a kontrola nejsou synonyma, byť tak tyto překlady v korpusech působí. Kontrola na hranicích nemusí být vždy formalita.

▪ **Extradition**

Termín *extradition* se vyskytuje ve 24 případech. Samostatně 4krát. Přeložen je jako vydávání.

Kolokace, kterou tvoří:

convention d'extradition (20) - úmluva o vydávání

Český výraz pro *convention d'extradition* je v databázi ISAP uveden stejně: *úmluva o vydávání*. Jedná tedy pravděpodobně o ustálený výraz.

▪ *Fraude*

Fraude čítá 7 výskytů, z toho pouze 2 samostatně. V obou případech je přeložen jako *podvod*.

Kolokace jsou následující :

fraude aux droit s d'accises (1) - *krácení spotřební daně*

fraude documentaire (1) - *padělání dokladů*

fraude fiscale (1) - *daňový podvod*

Z hlediska překladu je zajímavá kolokace : *fraude fiscale*. V korpusu je tento výraz přeložen jako: *daňový podvod*. Stejný překlad je uveden i ve VFČS - *daňový podvod*. Naproti tomu překlad v databázi ISAP se liší. V této databázi lze najít pouze překlad: *daňový únik*. Nicméně oba výrazy jsou synonyma.

▪ *Immigration*

Ze všech 14 výskytů lexému *immigration* jej najdeme v 6 případech samostatně. Vždy je přeložen jako *přistěhovalectví*.

Byť jsem našla pouze jednu kolokaci, má tři různé překlady:

immigration clandestine (8) - *nedovolené přistěhovalectví*¹⁶ (a), *nepovolené přistěhovalectví*¹⁷ (b), *převaděčství*¹⁸ (c).

¹⁶ M

¹⁷ N

¹⁸ R

a)

Afin de lutter efficacement contre l'immigration clandestine, il est essentiel que tous les États membres se dotent d'un dispositif fixant les obligations des transporteurs acheminant des ressortissants étrangers sur le territoire des États membres.

Aby bylo možné účinně potírat nedovolené přistěhovalectví, je nezbytné, aby všechny členské státy zavedly opatření určující povinnosti dopravců, kteří dopravují cizí státní příslušníky na území členských států.

b)

L'un des objectifs de l'Union européenne est la mise en place progressive d'un espace de liberté, de sécurité et de justice, impliquant notamment la lutte contre l'immigration clandestine.

Jedním z cílů Evropské unie je postupné vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, což kromě jiného znamená, že je třeba bojovat s nepovoleným přistěhovalectvím.

c)

...les tirets suivants sont ajoutés: escroquerie grave, filière d'immigration clandestine...

...doplňují se nové odrážky, které znějí: závažný podvod, převaděčství...

V databázi ISAP byl nalezen termín *immigration clandestine*, který byl přeložen shodně s odkazem (a): *nedovolené přistěhovalectví*.

Rozdíl mezi *nedovoleným* a *nepovoleným přistěhovalectvím* není žádný a oba jsou stejně často používány. Naproti tomu jiný překlad: *převaděčství* s těmito překlady ani původním překladem hlavy nesouvisí. V korpusu se vyskytl pouze jednou. V žádném zdroji se nepodařilo nalézt francouzský překlad *převaděčství*, a proto nelze posoudit správnost jeho překladu v korpusu.

▪ *Nature*

Nature se vyskytuje v 18 případech. Samostatných výskytů je 13 a překlad je vždy *druh*.

Kolokace jsou:

nature et la qualification légale (3) - *povaha a právní kvalifikace*¹⁹ (a), *podstata a právní kvalifikace*²⁰ (b)

nature similaire (2) - *obdobná povaha*

a)

... *la nature et la qualification légale de l'infraction*, notamment au regard de l'article 2.

... *povahu a právní kvalifikaci trestného činu*, zejména s ohledem na článek 2.

b)

... *la nature et la qualification légale de l'infraction*.

... *podstatu a právní kvalifikaci trestného činu*.

Mezi použitím *povahy a právní kvalifikace* a *podstaty a právní kvalifikace* nevyplývá z korpusu žádný rozdíl

▪ *Intégration*

Lexém *intégration* se vyskytl 3krát. Vždy má stejný překlad: *začlenění*. Kolokaci jsem nenalezla žádnou.

¹⁹ L

²⁰ U

▪ *Justice*

Počet výskytů lexému *justice* je 25. Samostatně se *justice* vyskytuje v 15 případech. Přeložen je jako *právo*.

Kolokace jsou:

Cour de la Justice (6) - *Soudní dvůr*

Ministère de la Justice (14) - *Ministerstvo spravedlnosti*

Překlady obou kolokací jsou neměnné.

▪ *Observation*

Ze 4 výskytů se výraz *observation* objevuje samostatně pouze jednou a je přeložen jako *poznámka*.

Kolokace tvořené pomocí *observation*:

observation sur le territoire (2) - *sledování na území*

observations écrites (1) - *písemná vyjádření*

Termín *observations écrites* existuje v databázi ISAP a je shodně přeložen jako *písemná vyjádření*. Předpokládáme, že se jedná o ustálený překlad.

▪ *Pièce*

Počet výskytů lexému *pièce* je 18. V 7 případech se vyskytuje samostatně a je přeložen jako *písemnost*.

Kolokace:

pièce à conviction (2) – důkaz²¹ (a), věc doličná²² (b)

pièce d'identité (1) - průkaz totožnosti

pièces de procedure (3) - písemnost

pièces justificatives (5) – podklady²³ (c), související doklady²⁴ (d)

a)

... mohou sloužit jako důkaz.

... qui peuvent servir de pièces à conviction.

b)

La Partie Contractante requérante ne transmettra et n'utilisera les informations ou pièces à conviction obtenues de la Partie Contractante requise pour les instructions, poursuites ou procédures autres que celles mentionnées dans la demande sans l'assentiment préalable de la Partie Contractante requise.

Dožadující smluvní strana může předat a použít informace nebo věci doličné získané od dožádané smluvní strany k jinému vyšetřování, trestnímu stíhání nebo řízení, než které je uvedeno v její žádosti, pouze s předchozím souhlasem dožádané smluvní strany.

c)

... la régularité des pièces justificatives.

... podklady byly v pořádku.

d)

... aux énonciations que doivent comporter les factures (ou les pièces justificatives qui les appuient).

... údajích, které musí být obsaženy ve fakturách (nebo v odpovídajících souvisejících dokladech).

²¹ L

²² U

²³ F

²⁴ F

Podle VČFS je *pièce d'identité* přeložen shodně: *průkaz totožnosti*. *Pièce à conviction* je nejen v korpusu, ale také ve VFČS uveden jako *důkaz* a *věc doličná*. Tyto dva překlady jsou zaměnitelné. Naproti tomu překlady kolokace *pièces justificatives*: *podklady* (častější použití) a *související doklady* rovnocenné nejsou.

▪ *Possession*

Z celkového počtu všech výskytů tohoto lexému (8) se *possession* vyskytuje 7krát samostatně. Tento termín je vždy přeložen jako *držení*.

Kolokaci jsem našla pouze jednu:

en possession de (7) – *být držitel*

▪ *Pouvoir*

Napočítala jsem 11 výskytů lexému *pouvoir*, přičemž se v 5 případech vyskytuje samostatně a je přeložen jako *moc*.

Kolokace jsou:

pouvoir d'exécution (1) - *pravomoc k plnění*

pouvoir exécutif (4) - *výkonná moc*

membre du pouvoir judiciaire (1) – *právní zástupce*

Termín *pouvoir exécutif* se vyskytuje i ve Velkém francouzsko-českém slovníku a jeho překlad se shoduje je shodný s překlady v korpusu. Lze se domnívat, že se jedná o ustálené spojení.

▪ *Réalisation*

Pojem *réalisation* se objevil 7krát, jako hlava pouze jednou a byl přeložen *provádění*.

Kolokace jsou:

réalisation d'un espace (2) - vytvoření prostoru

réalisation des objectifs (4) - dosažení cílů

▪ *Règle*

Règle čítá 38 výskytů, ve 24 z nich stojí samostatně a je přeložen jako *pravidlo*.

Kolokace hlavy *règle* jsou:

règle concernant (4) - pravidla vymežující podrobněji

règle de la spécialité (4) - zásada speciality

règles applicables (4) - pravidla vztahující se²⁵ (a), předpisy použitelné pro²⁶ (b),

pravidla použitelná na²⁷ (c), pravidla platná pro²⁸ (d)

règles minimales (2) - minimální pravidla

a)

La fonction de contrôleur financier est exercée par le contrôleur financier du Conseil selon les règles applicables à la fonction de celui-ci.

Funkci finančního kontrolora vykonává finanční kontrolor Rady podle pravidel vztahujících se na výkon jeho funkce.

²⁵ F

²⁶ U

²⁷ L

²⁸ F

b)

Des dispositions plus détaillées ainsi que les exceptions et les modalités du petit trafic frontalier, de même que les règles applicables à des catégories particulières de trafic maritime telles que la navigation de plaisance ou la pêche côtière, sont arrêtées par le Comité Exécutif.

Podrobnosti, jakož i výjimky a způsoby malého pohraničního styku a předpisy použitelné pro zvláštní kategorie námořní dopravy, jako jsou rekreační plavby a pobřežní rybolov, stanoví výkonný výbor.

c)

Le consentement est en principe irrévocable. Chaque État membre peut prévoir que le consentement et, le cas échéant, la renonciation peuvent être révocables, selon les règles applicables en droit interne.

Souhlas nelze v zásadě odvolat. Každý členský stát může stanovit, že souhlas a popřípadě zřeknutí se lze odvolat v souladu s pravidly použitelnými na základě jeho vnitrostátního práva.

d)

Il est également nécessaire d'établir les règles applicables à la conclusion de ces contrats.

Je rovněž nezbytné stanovit pravidla platná pro uzavírání těchto smluv.

Ve 4 výskytech má *règles applicables* 4 různé překlady, nicméně např. *pravidla použitelná na* neznamená přesně to, co *pravidla platná pro*.

▪ **Recours**

V textech jsem nelezla 12 výskytů lexému *recours*. V 9 případech se vyskytuje samostatně. Je přeložen: *účast*²⁹ (a), *opravný prostředek*³⁰ (b), *využít*³¹ (c).

²⁹ L

³⁰ I

³¹ U

Tvoří pouze jednu kolokaci:

recours devant une juridiction (3) - opravný prostředek k soudu

a)

Recours à l'autorité centrale.

Účast ústředního orgánu.

b)

Il importe que les États membres s'assurent, en cas d'actions intentées contre des transporteurs et pouvant donner lieu à des sanctions, que les droits de défense et de recours puissent être exercés effectivement à l'encontre de telles décisions.

Členské státy by měly zajistit, aby se v každém řízení zahájeném proti dopravcům, které může vést k uložení sankcí, mohlo účinně vykonávat právo na obhajobu a právo na opravné prostředky proti uvedeným rozhodnutím.

c)

Le groupe de travail prendra notamment en considération le déplacement d'une partie du personnel de la police et des douanes libéré aux frontières intérieures ainsi que le recours à des méthodes modernes de détection de drogue et à des "chiens-drogue".

Tato pracovní skupina zejména posoudí možnost přesunutí části pracovníků policie a celních orgánů uvolněných z vnitřních hranic, jakož i využití moderních metod zjišťování drog a využití psů vycvičených pro vyhledávání drog.

Termín *recours* je nejčastěji překládán jako *opravný prostředek*, což je – stejně jako *využití*- i překlad shodný s VFČS. Překlad *účast* se v korpusu vyskytl pouze jednou a jeho použití (s ohledem na ostatní překlady *recours*) působí nepřesně.

▪ *Violation*

U lexému *violation* jsem napočítala 21 výskytů. Samostatně se vyskytuje 12krát a je přeložen jako *porušování*.

Kolokace jsou:

violation de la législation (3) – *porušení právních předpisů*

violation des obligations (2) – *porušení povinností*

en violation de (4) – *v rozporu*

S termíny *législation* a *obligation* budu pracovat ještě v dalších podkapitolách, ale jako kolokace s *violation* je nebudu již uvádět. Pro lepší orientaci však odkáži k termínu *violation*.

▪ *Validité*

V 8 případech z 20 se *validité* vyskytuje samostatně a české překlad tohoto termínu jsou: *platnost*.

validité territoriale (3) - *územní platnost*

en cours de validité (2) - *platný*

durée de validité (7) – *platnost*³² (a), *doba platnosti*³³ (b)

a)

Ce visa, dont la durée de validité est régie par l'article 11, peut être délivré pour un séjour de trois mois au maximum.

Toto vízum, jehož platnost upravuje článek 11, může být uděleno pro pobyt nejvýše na dobu tří měsíců.

³² U

³³ U

b)

...la forme, le contenu, la durée de validité des visas et les droits à percevoir pour leur délivrance...

...forma, obsah, doba platnosti víz a poplatky za jejich udělení...

Platnost a doba platnosti jsou používány shodně a bylo by možné je zaměnit.

▪ **Voie**

Voie se vykytuje 16krát, přičemž 7krát samostatně. Samostatný termín je přeložen jako cesta³⁴ (a) nebo způsob³⁵ (b).

V některých kolokacích se překlady také liší:

voie aérienne (5) – vzdušná cesta³⁶ (c), letecká přeprava³⁷ (d)

voie bilatérale (1) – dvoustranné ujednání

par voie postale (3) – poštou³⁸ (e), doručené poštou³⁹ (f), prostřednictvím pošty⁴⁰ (g)

a)

Les Parties Contractantes communiquent au Comité Exécutif une liste des pièces pouvant être transmises par cette voie.

Smluvní strany sdělí výkonnému výboru seznam písemností, které mohou být doručovány touto cestou.

b)

La Partie Contractante signalante envoie aux Parties Contractantes requises en même temps que le signalement par la voie la plus rapide les informations essentielles

³⁴ U

³⁵ U

³⁶ U

³⁷ U

³⁸ U

³⁹ U

⁴⁰ U

ci-après concernant l'affaire.

Smluvní strana pořizující záznam sdělí nejrychlejším možným způsobem dožádané smluvní straně současně se zařazením záznamu následující podstatné informace vztahující se k věci

c)

Le transporteur est tenu de prendre toutes les mesures nécessaires pour s'assurer que l'étranger transporté par voie aérienne ou maritime est en possession des documents de voyage requis pour l'entrée sur les territoires des Parties Contractantes.

Dopravce je povinen přijmout všechna opatření nezbytná k tomu, aby se ujistil, že cizinec přepravovaný vzdušnou nebo námořní cestou má cestovní doklady požadované pro vstup na území smluvních stran.

d)

La présente décision-cadre ne s'applique pas en cas d'utilisation de la voie aérienne sans escale prévue.

Toto rámcové rozhodnutí se nevztahuje na leteckou přepravu bez plánovaného mezipřistání.

e)

L'autorité qui envoie les citations à comparaître par voie postale veille à ce que celles-ci ne comportent aucune injonction.

Orgán, který posílá předvolání poštou, dbá, aby neobsahovalo zmínku o sankcích.

f)

L'expert ou le témoin qui n'aura pas déféré à une citation à comparaître transmise par voie postale ne pourra être soumis, alors même que cette citation contiendrait des injonctions, à aucune sanction ou mesure de contrainte, à moins qu'il ne se rende par la suite de son plein gré sur le territoire de la Partie requérante et qu'il n'y soit régulièrement cité à nouveau.

Znalci nebo svědku, který se nedostavil na předvolání k soudu doručené poštou, nesmí být uložena sankce ani donucovací opatření, i přestože předvolání obsahuje

upozornění na sankce, ledaže později dobrovolně vstoupí na území dožadující smluvní strany a tam je znovu řádně obeslán.

g) *Chacune des Parties Contractantes peut adresser les pièces de procédure directement par la voie postale aux personnes qui se trouvent sur le territoire d'une autre Partie Contractante.*

Každá smluvní strana může doručovat osobám nacházejícím se na území druhé smluvní strany písemnosti související s řízením přímo prostřednictvím pošty.

Termín *voie aérienne* se vyskytuje i ve VFČS a jeho překlad je totožný s překladem použitým v textu: *vzdušná cesta*.

Předložkové spojení *par voie postale* má tři rovnocenné překlady. Termíny *vzdušná cesta* a *letecká přeprava* jsou početně shodné a záleží na kontextu, který z nich bude vhodnější.

IV.2. Hlavy se dvěma českými překlady

▪ *Accord*

U termínu *accord* bylo napočítáno 278 výskytů. Ve 212 případech se vyskytuje samostatně a je přeložen jako *dohoda*⁴¹ (a) nebo *úmluva*⁴² (b).

Kolokace jsou následující :

accord d'adhésion (38) - *dohoda o přistoupení*

accord de coopération (5) - *dohoda o spolupráci*

⁴¹ U

⁴² U

accord de Schengen (5) - Schengenská dohoda

accord (s) bilatéral(aux) (19) - dvoustranná dohoda

a)

Les Parties Contractantes s'engagent à poursuivre d'un commun accord l'harmonisation de leur politique en matière de visas.

Smluvní strany se zavazují usilovat vzájemnou dohodou o harmonizaci vízové politiky.

b)

Ayant décidé d'accomplir la volonté exprimée dans cet accord de parvenir à la suppression des contrôles aux frontières communes dans la circulation des personnes et d'y faciliter le transport et la circulation des marchandises.

Rozhodnuty uskutečnit záměr vyjádřený v této úmluvě dosáhnout zrušení kontrol pohybu osob na společných hranicích a usnadnit přepravu a pohyb zboží.

Pod heslem *accord* jsou ve VFČS uvedeny oba překlady (*dohoda* i *úmluva*). V korpusu se jednalo přibližně stejný počet výskytů pro oba termíny. Na základě studia korpusu lze říci, že české ekvivalenty jsou zaměnitelné. Je však třeba být opatrný v případě ustálených spojení, kterých je s *accord* poměrně mnoho.

▪ **Arrangement**

Termín *arrangement* se vyskytuje v 21 případech, přičemž 19krát samostatně. Je přeložen jako *uspořádání*⁴³ (a) nebo *dohoda*⁴⁴ (b).

Nalezla jsme pouze jeden typ kolokace:

arrangement interne (2) - vnitrostátní úprava

⁴³ V

⁴⁴ T

Početně převažuje překlad *uspořádání*. Ve VFČS jsou uvedena oba. Na základě paralelních korpusů je možné odhadnout použití obou termínů: *uspořádání* něčeho, ale *dohoda* s někým či mezi někým. Termíny nelze zaměnit.

a)

La Communauté européenne est donc disposée à s'engager à négocier, dès que le besoin se fait sentir, des arrangements appropriés en vue d'associer l'Islande et la Norvège aux travaux de ces comités.

Evropské společenství je proto připraveno dojednat, jakmile to bude třeba, vhodné uspořádání pro přidružení Islandu a Norska k práci těchto výborů

b)

Il convient que le Conseil veille à la mise en place, en temps utile, d'un arrangement portant sur les critères et les mécanismes permettant de déterminer l'État responsable de l'examen d'une demande d'asile introduite dans un État membre, en Islande ou en Norvège, tel que visé à l'article 7 de l'accord du 18 mai 1999.

Rada zajistí v souladu s článkem 7 dohody ze dne 18 května 1999 ve stanovené lhůtě uzavření dohody o kritériích a mechanismech, které umožní určit stát příslušný pro posouzení žádosti o azyl podané v některém členském státě nebo na Islandu, případně v Norsku.

▪ **Criminalité**

U lexému *criminalité* jsem zaznamenala 19 výskytů, z nichž 8 je bez kolokací. České překlady jsou: *kriminalita*⁴⁵ (a), *trestná činnost*⁴⁶ (b).

Kolokace jsou následující:

criminalité organisée (2) - organizovaná trestná činnost

criminalité transfrontalière (9) - přeshraniční trestná činnost

⁴⁵ E

⁴⁶ U

a)

...sous la forme d'échange d'informations aux fins de la lutte tant préventive que répressive contre la criminalité...

... formou výměny informací za účelem jak preventivního, tak represivního boje proti kriminalitě ...

b)

L'amélioration de l'échange d'informations sur les contrefaçons de documents de voyage peut permettre d'endiguer la fraude documentaire et contribuer ainsi efficacement à la lutte contre la criminalité et la traite des êtres humains.

Zlepšením výměny informací o padělaných cestovních dokladech se omezí padělání dokladů, a tím lze účinně přispět k boji proti trestné činnosti a obchodu s lidmi.

Obě kolokace (*criminalité organisée, criminalité transfrontalière*) jsou také v databázi ISAP a jejich překlady se shodují s překlady použitým v korpusu: *organizovaná trestná činnost, přeshraniční trestná činnost*. Oba termíny mají stejný význam, bylo by možné je zaměnit.

▪ *Dénonciation*

Ze 4 výskytů se *dénonciation* objevuje samostatně 3krát. Termín je přeložen jako *oznámení*⁴⁷ (a), *vypovězení*⁴⁸ (b).

Kolokace je pouze jedna:

par une dénonciation officielle (1) - *prostřednictvím úředního oznámení*

⁴⁷ U

⁴⁸ U

a)

Les dénonciations aux fins de poursuites pour des infractions à la législation relative au temps de conduite et de repos, effectuées conformément à l'article 21 de la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale du 20 avril 1959 ...

Oznámení pro účely trestního stíhání z důvodu porušení právních předpisů o době řízení vozidla a době odpočinku, prováděná podle článku 21 Evropské úmluvy o právní pomoci v trestních věcech ze dne 20 dubna 1959 ...

b)

Cette dénonciation est notifiée au depositaire.

Vypovězení je oznámeno depozitáři

Dvakrát se vyskytuje termín *oznámení*. V textech jej nelze zaměnit za *vypovězení*, význam by byl poněkud zavádějící.

▪ **Destination**

Destination se vyskytuje 18krát, z toho ve 14 případech samostatně, kde se překládá: *cíl*⁴⁹ (a), *určení*⁵⁰ (b).

Kolokace jsou:

destination finale (2) - *konečné určení*⁵¹ (c), *cílové*⁵² (d)

destination principale (2) - *hlavní cíl cesty*

a)

... l'itinéraire et la destination du voyage ...

...trasa a cíl cesty ...

⁴⁹ U

⁵⁰ U

⁵¹ U

⁵² U

b)

Le transporteur qui devait l'acheminer dans son pays de destination refuse de l'embarquer ...

Dopravce, který jej měl dopravit do země určení, jej odmítne dále přepravovat ...

c)

Les Parties Contractantes prennent l'engagement de se concerter aux fins d'abolir entre elles l'obligation, actuellement en vigueur, de produire une licence à l'exportation des produits et technologies stratégiques industriels et, si besoin est, de remplacer ladite licence par une procédure souple, pour autant que le pays de première destination et de destination finale est une Partie Contractante

Smluvní strany se zavazují, že se budou vzájemně konzultovat s cílem zrušit mezi sebou v současné době platnou povinnost udělovat pro vývoz strategických průmyslových výrobků a technologií licenci, a je-li to nutné, nahradit tuto licenci pružným postupem za předpokladu, že zeměmi prvního a konečného určení jsou smluvní strany.

d)

Les dispositions des paragraphes 1 et 2 n'affectent pas le contrôle des bagages enregistrés; ce contrôle est effectué respectivement dans l'aéroport de destination finale ou dans l'aéroport de départ initial.

Kontrola zavazadel podaných k přepravě není odstavci 1 a 2 dotčena; provádí se buď na cílovém letišti, nebo na výchozím letišti.

V textech se vyskytuje převážně překlad *cíl*. Výzkum obou překladů v korpusu dokazuje, že se jedná o synonyma a jejich záměnou by smysl dokumentu nebyl pozměněn.

▪ *Document*

Ze 66 výskytů jsem našla *document* samostatně 17krát. Jeho překlady jsou: *dokument*⁵³ (a), *doklad*⁵⁴ (b).

Kolokace jsou:

document(s) d'identité (4) - *osobní doklad*

document (s) de voyage (25)- *cestovní doklad*

document (s) relatif(s) aux ...(3) –*dokument týkající se*

documents administratifs (1) – *listina*

a)

L'Islande et la Norvège ont le droit de recevoir les documents portant sur le présent accord établis par la Commission ou le Conseil et, lors des réunions du comité mixte, de demander l'interprétation dans la langue officielle des institutions des Communautés européennes de leur choix.

Island a Norsko mají právo obdržet dokumenty týkající se této dohody vypracované Komisí nebo Radou a při jednáních smíšeného výboru požádat o tlumočení do úředního jazyka orgánů Evropské unie podle svého výběru.

b)

Données concernant le porteur du document.

Osobní údaje uživatele dokladu.

V databázi ISAP jsou termíny *document (s) de voyage* a *documents administratifs* přeloženy shodně: *cestovní dokument* a *listina*.

V naprosté většině se vyskytuje překlad *doklad*. Byť je *dokument* ve slovníku uveden jako rovnocenný překlad, jeho použití v textu vyvolává dojem, že se jedná o překlad doslovný.

⁵³ A

⁵⁴ E

▪ *Dispositif*

Dispositif čítá 3 výskyty přeloženy jako *opatření*⁵⁵ (a), *označení*⁵⁶ (b). Kolokace jsem nenalezla žádné.

a)

Afin de lutter efficacement contre l'immigration clandestine, il est essentiel que tous les États membres se dotent d'un dispositif fixant les obligations des transporteurs acheminant des ressortissants étrangers sur le territoire des États membres.

Aby bylo možné účinně potírat nedovolené přistěhovalectví, je nezbytné, aby všechny členské státy zavedly opatření určující povinnosti dopravců, kteří dopravují cizí státní příslušníky na území členských států.

b)

Les agents poursuivants sont aisément identifiables, soit par le port d'un uniforme, soit par un brassard ou par des dispositifs accessoires placés sur le véhicule; l'usage de tenue civile combiné avec l'utilisation de véhicules banalisés sans l'identification précitée est interdit; les agents poursuivants doivent être en mesure de justifier à tout moment de leur qualité officielle.

Policisté provádějící pronásledování musí být snadno rozpoznatelní buď podle uniformy, podle pásky na rukávě, nebo podle označení umístěného na vozidle; používání civilního oděvu ve spojení s použitím neoznačeného vozidla bez výše uvedených identifikačních znaků je zakázáno; policisté provádějící pronásledování musí být kdykoli schopni prokázat, že jednají z úředního pověření.

Český překlad *opatření* je použit 2krát. Pod heslem *dispositif* však není ve VFČS uveden ani jeden zde použitý překlad (z uvedených překladů ve slovníku je významově nejbližší je *zařízení*). Tyto dva překlady by nešlo zaměnit.

⁵⁵ U

⁵⁶ T

▪ **Législation**

Počet výskytů *législation* je 59. Samostatně se vyskytuje 19krát. Překlady jsou: *právní předpisy*⁵⁷ (a) *právo*⁵⁸ (b).

Kolokace jsou následující:

législation de l'État (4) - *právo státu*⁵⁹ (c), *právní předpisy státu*⁶⁰ (d)
législation nationale (26) - *vnitrostátní právní předpisy*⁶¹ (e), *vnitrostátní právo*⁶² (f),
*vnitrostátní předpisy*⁶³ (g)
propre législation (5) – *vlastní právní předpisy*

a)

Les Parties rechercheront l'harmonisation des législations et réglementations notamment...

Smluvní strany budou usilovat o harmonizaci právních a správních předpisů ...

b)

La République française s'engage à extraditer, à la demande de l'une des Parties Contractantes, les personnes poursuivies pour des faits punis par la législation française d'une peine ou mesure de sûreté privative de liberté d'un maximum d'au moins deux ans et par la loi de la Partie Contractante requérante d'une peine ou mesure de sûreté privative de liberté d'un maximum d'au moins un an.

Francouzská republika se zavazuje, že na žádost jedné ze smluvních stran bude vydávat osoby stíhané za činy, na které se podle francouzského práva vztahuje trest odnětí svobody nebo ochranné opatření omezující svobodu s horní hranicí nejméně dva roky a podle práva dožadující smluvní strany trest odnětí svobody nebo ochranné opatření omezující svobodu s horní hranicí nejméně jeden rok.

⁵⁷ U

⁵⁸ L

⁵⁹ N

⁶⁰ U

⁶¹ S

⁶² U

⁶³ L

c)

Toutefois, en matière de taxes et impôts, de douane et de change, l'exécution du mandat d'arrêt européen ne pourra être refusée pour le motif que la législation de l'État membre d'exécution n'impose pas le même type de taxes ou d'impôts ou ne contient pas le même type de réglementation en matière de taxes, d'impôts, de douane et de change que la législation de l'État membre d'émission.

Avšak v případě daní, poplatků, cel nebo měny nelze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z toho důvodu, že právo vykonávajícího členského státu neukládá tentýž druh daní, poplatků nebo cel nebo neobsahují stejnou úpravu, pokud jde o daně, poplatky, cla a měny, jako právo vystavujícího státu.

d)

A l'encontre de quiconque aide sciemment une personne non ressortissante d'un État membre à pénétrer sur le territoire d'un État membre ou à transiter par le territoire d'un tel État, en violation de la législation de cet État relative à l'entrée ou au transit des étrangers.

Každé osobě, která vědomě napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, vstoupit na území členského státu nebo přejít přes území takového státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o vstupu nebo přechodu cizinců.

e)

Les visas pour un séjour de plus de trois mois sont des visas nationaux délivrés par l'un des États membres selon sa propre législation.

Víza pro pobyt delší než tři měsíce jsou vnitrostátní víza udělovaná jedním z členských států podle jeho vnitrostátních právních předpisů.

f)

Le délai pendant lequel les données peuvent être conservées dans ces fichiers est régi par la législation national.

Doba, po kterou mohou být takové údaje uchovávány v těchto souborech, se řídí vnitrostátním právem.

g)

Les Parties Contractantes conviennent, sur la base de la Convention européenne du 28 juin 1978 sur le contrôle de l'acquisition et de la détention d'armes à feu par des particuliers, de créer, dans le cadre de leurs législations nationales, un échange de renseignements concernant l'acquisition d'armes à feu par des personnes - simples particuliers ou armuriers détaillants - qui résident habituellement ou qui sont établis sur le territoire d'une autre Partie Contractante

Smluvní strany se na základě Evropské úmluvy o kontrole nabyvání a držení střelných zbraní jednotlivci ze dne 28 června 1978 v rámci svých vnitrostátních předpisů dohodnou na vytvoření systému výměny informací o nabyvání střelných zbraní soukromými osobami nebo podnikateli v oboru střelných zbraní v maloobchodě, kteří mají obvyklé bydliště nebo jsou usazeni na území druhé smluvní strany.

Termín *législation* je obsažen rovněž v kolokaci *violation de la législation*, kde je započítán.

Překlad *právní předpisy* je užíván častěji. Termín *právo* není ve VFČS pod heslem *législation* uveden. Jelikož nejsem specialista n právníckou terminologii, nemohu s jistotou říci, že jsou překlady hlavy a kolokací zaměnitelné. Rozdíl nelze poznat ani podrobným prozkoumáním korpusu.

▪ **Obligation**

Slovo *obligation* se vyskytlo 40krát, z toho samostatně 34krát. Je přeloženo jako *povinnost*⁶⁴ (a) či *závazek*⁶⁵ (b).

Obligation tvoří následující kolokace :

obligations des Etats membres (2) - *povinnosti členských států*

obligation financière (4) - *finanční povinnosti*⁶⁶ (c), *finanční závazky*⁶⁷ (d)

64

65

a)

Le présent accord crée des droits et obligations réciproques conformément aux procédures qui y sont prévues.

Tato dohoda zakládá vzájemná práva a povinnosti podle postupů v ní stanovených.

b)

Il est donc nécessaire d'établir des règles spécifiques définissant les modalités relatives à l'établissement et à l'exécution du budget nécessaire pour faire face aux frais liés à la conclusion des contrats et remplir les obligations découlant des contrats conclus, ainsi que les modalités relatives au recouvrement des contributions qui sont à la charge des États concernés, et à la reddition et à la vérification des comptes.

Je tedy nezbytné zavést zvláštní pravidla vymezující postupy pro sestavování a plnění rozpočtu, který je nezbytný pro krytí nákladů souvisejících s uzavíráním smluv a s plněním závazků vyplývajících z uzavřených smluv, jakož i postupy pro hrazení příspěvků, které poskytují dotčené státy, a pro předkládání a kontrolu účetnictví.

c)

Si un État n'a pas satisfait à ses obligations financières, les règles communautaires en vigueur sur les intérêts de retard dans le versement des participations au budget de l'Union lui sont applicables par analogie, indépendamment des coûts éventuels devant être supportés par cet État conformément aux dispositions de l'article 20, paragraphe 6.

Nesplní-li stát své finanční povinnosti, vztahují se na něj obdobně platná pravidla Společenství o úroku z prodlení při hrazení příspěvků do rozpočtu Unie, nezávisle na případných nákladech, jež by tento stát měl nést v souladu s čl. 20 odst. 6.

d)

Les obligations financières découlant de ces contrats ne sont pas à la charge du budget général de l'Union européenne et, dès lors, les dispositions du règlement financier du 21 décembre 1977 applicable au budget général des Communautés européennes ne s'appliquent pas.

⁶⁶ F

⁶⁷ F

Finanční závazky vyplývající z těchto smluv nejsou k tíži souhrnného rozpočtu Evropské unie, a proto se na ně nevztahuje finanční nařízení ze dne 21 prosince 1977 o souhrnném rozpočtu Evropských společenství.

Termín *violation* se rovněž vyskytuje v kolokaci *violation des obligations*, kde je započítán.

Překlady *závazek* a *povinnost* jsou používány stejně často. Jedná se o synonyma, což potvrzuje i VFČS, i v korpusu je lze zaměnit, aniž by se význam posunul.

▪ *Pénalité*

Lexém *pénalité* čítá v textech pouze dva výskyty, z nichž jeden je přeložen jako *pokuta*⁶⁸ (a) a druhý jako *postih*⁶⁹ (b).

a)

... *aux pénalités prévues au titre de sanction du non-respect des clauses du contrat ...*
... *pokutách stanovených jako sankce za neplnění smluvních ujednání ...*

b)

Les questions soulevées lors de la conclusion ou de l'exécution des contrats (annulation de commandes, demandes de remises de pénalités de retard, dérogations aux dispositions des cahiers des charges et des conditions générales, etc.), lorsque la question est suffisamment grave pour motiver une demande d'avis.

Otázek vzniklých při uzavření nebo provádění smluv (zrušení objednávek, žádosti o prominutí postihů za prodlení, odchylky od specifikací a obecných podmínek smlouvy atd.), je-li otázka dostatečně závažná, aby odůvodňovala žádost o stanovisko.

Pod heslem *pénalité* je ve VFČS uvedena pouze *pokuta*. Oba uvedené termíny nejsou naprosto totožné. *Pokuta* je nejčastěji finanční, kdežto u *postihu* je třeba upřesnit, o jaký *postih* se jedná. Dalo by se říci, že *pokuta* je druh *postihu*. Výzkum textu to potvrzuje.

⁶⁸ F

⁶⁹ F

▪ **Point**

Termín *point* se vyskytl 126krát, přičemž v 114 případech samostatně. Je přeložen jako *bod*⁷⁰ (a) či *písmeno*⁷¹ (b).

point(s) de contact (4) - kontaktní místo

point(s) de passage (8) - přechod

a)

l'Islande ou la Norvège ne procède pas à la notification dans le délai de trente jours visé au paragraphe 2, point a.

Island nebo Norsko neučiní oznámení ve lhůtě třiceti dnů stanovené v odst. 2 písm. a).

b)

En cas de litige sur l'application du présent accord ou lorsque la situation prévue à l'article 10, paragraphe 2, se réalise, la question est inscrite officiellement en tant que point litigieux à l'ordre du jour du comité mixte réuni au niveau ministériel.

V případě sporu o uplatňování této dohody, nebo nastane-li situace podle čl. 10 ods.t 2, zažádá se tato věc úředně jako sporný bod do programu jednání smíšeného výboru na úrovni ministrů.

Point de contact je ve Velkém francouzsko-českém slovníku přeloženo jako *stýčný bod*.

Písmeno je použito častěji, neboť se mnohokrát odkazuje na část smlouvy. V těchto případech by šlo použít i výraz *bod* (*bod* „a“ – *písmeno* „a“), v ostatních případech však zaměňovat nelze.

⁷⁰ A

⁷¹ A

▪ **Pratique**

Pratique se vyskytuje 11krát, ve 4 výskytech samostatně. Překlady jsou: *postup*⁷² (a), *praxe*⁷³ (b).

Kolace jsou následující:

pratique de la chasse (1) - účel lovu

pratique en matière de (2) - *praxe při*⁷⁴ (c), *zvyklost v oblasti*⁷⁵ (d)

pratiques juridiques (1) - *právní zvyklosti*

amélioration dans la pratique de la coopération (3) - *zlepšení praktické spolupráce*

a)

Il est nécessaire, afin de garantir de bonnes pratiques comptables, d'apporter quelques modifications formelles mineures audit règlement financier.

Pro zaručení řádných účetních postupů je nezbytné provést ve zmíněném finančním nařízení některé menší formální změny.

b)

... l'application de mesures de clémence auxquelles la personne peut prétendre en vertu du droit ou de la pratique de l'État membre d'émission en vue de la non-exécution de cette peine ou mesure

... nebo udělit milost, o kterou může osoba požádat na základě práva nebo praxe vystavujícího členského státu, za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření;

c)

... amélioration et simplification de la pratique en matière d'extradition.

...zlepšení a zjednodušení praxe při vydávání oso.

⁷² H

⁷³ L

⁷⁴ U

⁷⁵ X

d)

Toutefois, l'extradition sera accordée lorsque l'État requérant assure de promouvoir, selon sa législation et sa pratique en matière d'exécution des peines, les mesures d'aménagement dont pourrait bénéficier la personne réclamée.

Vydání osoby se však povolí, pokud žádající stát zaručí, že v souladu se svými právními předpisy a zvyklostmi v oblasti výkonu trestu bude podporovat opatření ve prospěch osoby, jejíž vydání je požadováno.

Český překlad *praxe* (3 výskyty) se jeví nezaměnitelný s *postupem*, ani ve VFČS není pod heslem *pratique* uveden. Naproti tomu v kolokaci obsažená *zvyklost*, má stejný význam. Překlad *praxe* působí v kolokaci jako doslovný.

▪ **Réglementation**

Réglementation se vyskytuje 11krát, z čehož samostatných výskytů je 5. Jejich překlady se liší: *úprava*⁷⁶ (a), *právní předpisy*⁷⁷ (b).

Kolokace jsou:

réglementaion(s) nationale(s) (2) - *vnitrostátní právní předpisy*

réglementations relatives à (2) - *právní předpisy upravující*⁷⁸ (c), *správní předpisy o*⁷⁹ (d), *předpisy týkající se*⁸⁰ (e)

églementation des changes (2) – *devizové předpisy*

a)

Toutefois, en matière de taxes et impôts, de douane et de change, l'exécution du mandat d'arrêt européen ne pourra être refusée pour le motif que la législation de l'État

⁷⁶ L

⁷⁷ S

⁷⁸ T

⁷⁹ T

⁸⁰ T

membre d'exécution n'impose pas le même type de taxes ou d'impôts ou ne contient pas le même type de réglementation en matière de taxes, d'impôts, de douane et de change que la législation de l'État membre d'émission.

Avšak v případě daní, poplatků, cel nebo měny nelze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z toho důvodu, že právo vykonávajícího členského státu neukládá tentýž druh daní, poplatků nebo cel nebo neobsahují stejnou úpravu, pokud jde o daně, poplatky, cla a měny, jako právo vystavujícího státu.

b) *Le présent règlement est sans préjudice de l'adoption future de la réglementation nécessaire qui décrira en détail la structure juridique, les objectifs, l'exploitation et l'utilisation du SIS.*

Tímto nařízením není dotčeno budoucí přijetí nezbytných právních předpisů podrobně popisujících právní strukturu, cíle, fungování a využití SIS II.

c)

Pour autant que cela sera nécessaire, elles prépareront également l'harmonisation de leurs réglementations relatives à certains aspects du droit des étrangers en ce qui concerne des ressortissants des États non membres des Communautés européennes.

Bude-li to nezbytné, připraví rovněž harmonizaci svých právních předpisů upravujících některá hlediska práv cizinců, pokud jde o příslušníky států, které nejsou členy Evropských společenství.

d)

À cette fin, elles s'efforceront préalablement d'harmoniser, si besoin est, les dispositions législatives et réglementaires relatives aux interdictions et restrictions qui fondent les contrôles et de prendre des mesures complémentaires pour la sauvegarde de la sécurité et pour faire obstacle à l'immigration illégale de ressortissants d'États non membres des Communautés européennes.

Za tím účelem předběžně usilují, je-li to potřebné, o harmonizaci právních a správních předpisů o zákazech a omezeních, na kterých jsou kontroly založeny, a o přijetí doplňujících opatření na ochranu bezpečnosti a pro zamezení nedovolenému přistěhovalectví příslušníků států, které nejsou členy Evropských společenství.

e)

Le présent paragraphe s'applique notamment au contrôle du respect des réglementations relatives aux autorisations de transport et aux contrôles techniques.

Tento odstavec se použije zejména pro kontrolu dodržování předpisů týkajících se přepravních povolení, pro technické kontroly dopravních prostředků.

Úprava je použita pouze v jednom případě. Ve VFČS je jako významově nejbližší heslo uvedeno *upravení nařízením*. Úprava na rozdíl od *právních předpisů* působí nepřesně. Překlady kolokací se významově neliší.

▪ Réunion

Bylo napočítáno 17 výskytů slova *réunion*, z čehož se vyskytuje 5krát samostatně. Je přeložen jako *setkání*⁸¹ (a) či *schůzka*⁸² (b).

Kolokace jsou:

réunion à (+ville) (1) - *schůze v*

réunion de (+ville) (6) - *zasedání v*

réunion du comité mixte (5) - *jednání smíšeného výboru*

a)

L'État membre qui assure la présidence du Conseil de l'Union européenne veille à ce que ses officiers de liaison prennent l'initiative de ces réunions.

Členský stát předsedající Radě Evropské unie zajistí, aby jeho styční důstojníci dávali podnět k takovým setkáním.

b)

En vue d'assurer la coopération prévue dans les articles 6, 7, 8 et 9, des réunions entre les autorités compétentes des Parties auront lieu à intervalles réguliers.

⁸¹ P 32003D0170

⁸² T 42000A0922_01

S cílem zajistit spolupráci ve smyslu článků 6, 7, 8 a 9 se budou pravidelně konat schůzky příslušných orgánů smluvních stran.

Překlad *schůzka* je použit 3krát. V případě obou překladů termínu *réunion* se jedná o synonyma.

▪ **Surveillance**

Ze všech 26 výskytů v textech, se *surveillance* vyskytuje samostatně 11krát. Má tyto překlady: *dohled*⁸³ (a), *ostraha*⁸⁴ (b).

Tvoří tyto kolokace:

surveillance de la (des) frontière(s) (9) - *ostraha hranic*⁸⁵ (c), *ochrana hranic*⁸⁶ (d)

surveillance discrète (5) - *utajené sledování*

surveillance judiciaire (1) - *soudní dohled*

surveillance visuelle (2) - *zraková kontrola*

a)

Mis à part les cas déjà prévus au paragraphe 1, chaque État membre prend les mesures nécessaires pour assurer qu'une personne morale puisse être tenue pour responsable lorsque le défaut de surveillance ou de contrôle de la part d'une personne visée au paragraphe 1 a rendu possible la commission des infractions visées à l'article 1er, paragraphe 1, pour le compte de ladite personne morale par une personne placée sous son autorité.

Kromě případů stanovených v odstavci 1 přijme každý členský stát opatření nezbytná k zajištění odpovědnosti právnických osob v případech, kdy nedostatek dohledu nebo

⁸³ U

⁸⁴ U

⁸⁵ U

⁸⁶ U

kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání protiprávního jednání uvedeného v čl. 1 odst. 1 ve prospěch právnické osoby osobou jí podřízenou.

b)

Les modalités de la surveillance sont fixées, le cas échéant, par le Comité Exécutif. Způsoby ostrahy případně stanoví výkonný výbor.

c)

Les Parties Contractantes s'engagent à mettre en place des effectifs appropriés et en nombre suffisant en vue de l'exercice du contrôle et de la surveillance des frontières extérieures.

Smluvní strany se zavazují, že k provádění kontrol a ostrahy vnějších hranic poskytnou dostatečný počet vhodných pracovníků.

d)

À la requête des autorités de surveillance de la frontière, il doit ramener l'étranger dans l'État tiers à partir duquel il a été transporté, dans l'État tiers qui a délivré le document de voyage avec lequel il a voyagé ou dans tout autre État tiers où son admission est garantie.

Na žádost orgánů provádějících ochranu hranic musí dopravce dopravit cizince do třetího státu, ze kterého jej přepravil, do třetího státu, který vystavil cestovní doklad, se kterým cizinec cestoval, nebo do kteréhokoli třetího státu, ve kterém je zaručeno jeho přijetí.

Termín *dohled* je použit vícekrát. Ve VFČS jsou oba překlady uvedeny jako ekvivalenty, nicméně se domnívám, že záleží na překladateli, neboť pojem *ostraha* by mohl působit poněkud „přísněji“. To se týká i překladů v kolokacích.

▪ *Titre*

Termín *titre* se vyskytnul v textech celkem 95krát, přičemž pouze jako *titre* v 56 případech. Přeložen je jako *hlava*⁸⁷ (a) či *povaha*⁸⁸ (b).

Kolokace jsou:

titre de séjour (25) - *povolení k pobytu*

au titre de (14) – *podle*

a)

Les crédits ouverts à chaque titre ne peuvent être destinés à d'autres titres de dépenses.

Položky dostupné v rámci každé hlavy nelze použít na výdaje za jinými účely.

b)

La commission consultative est appelée, à titre purement consultatif, à formuler un avis sur ...

Poradní komise je příslušná vydávat stanoviska poradní povahy týkající se ...

V drtivé většině převládá překlad *hlav*. Důvodem je patrně to, že *hlavou* se ve všech legislativních textech označuje přesně stanovená část dokumentu a nebylo by tedy v žádném případě možné termíny zaměnit.

▪ *Vérification*

Počet výskytů *vérification* v textech je 12, přičemž se 5krát vyskytuje samostatně. Překlady jsou: *ověřování*⁸⁹ (a) a *kontrola*⁹⁰ (b).

⁸⁷ F

⁸⁸ F

⁸⁹ F

⁹⁰ U

Kolokace je

vérification des comptes (7) – *ověřování účetnictví*⁹¹ (c), *kontrola účetnictví*⁹² (d)

a)

L'ordonnateur peut faire effectuer les vérifications sous sa responsabilité.

Schvalující osoba může nechat provést ověření na svou odpovědnost.

b)

...les autres vérifications de police et de douanes exercées à l'intérieur du pays ainsi que la coordination de celles-ci.

...provádění jiných policejních a celních kontrol ve vnitrozemí, jakož i jejich koordinaci.

c)

Reddition et vérification des comptes

Předkládání a ověřování účetnictví

d)

... et à la reddition et à la vérification des comptes.

... a pro předkládání a kontrolu účetnictví.

Oba překlady jsou používány stejně často. Ve VFČS slovníku jsou uvedeny jako synonyma. I v textech by je šlo zaměnit, snad jen s výjimkou *policejních kontrol*.

⁹¹ F

⁹² F

IV.3. Hlavy se třemi českými překlady

▪ *Compétence*

Z celkového počtu 33 výskytů se *compétence* vyskytuje ve 24 případech samostatně. Je překládána: *příslušnost*⁹³ (a), *pravomoc*⁹⁴ (b), *znalost*⁹⁵ (c).

Tento termín tvoří následující kolokace:

compétence centrale (1) – ústřední úroveň

compétence policière (2) - *pravomoc policie*

compétences dans les domaines (6) - *pravomoci v oblasti*

a)

À cet effet, il est essentiel de parvenir à un rapprochement des dispositions juridiques existantes, notamment en ce qui concerne, d'une part, la définition précise de l'infraction considérée et des exemptions, qui fait l'objet de la directive 2002/90/CE du Conseil du 28 novembre 2002 définissant l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers(3), et, d'autre part, les règles minimales en matière de sanctions, de responsabilité des personnes morales et de compétence, qui font l'objet de la présente décision-cadre.

Pro tento účel má zásadní význam sblížení stávajících právních předpisů, zejména přesné vymezení dotyčného protiprávního jednání a případy vynětí, což je předmětem směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28 listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu, na jedné straně a minimální pravidla pro sankce, odpovědnost právnických osob a příslušnost, což je předmětem tohoto rámcového rozhodnutí, na straně druhé.

⁹³ M

⁹⁴ A

⁹⁵ F

b)

Reconnaissant, toutefois, que l'intégration de l'acquis de Schengen dans le cadre de l'Union européenne implique que la prise de décisions visant à développer les dispositions constituant l'acquis de Schengen relève désormais des compétences de l'Union européenne, y compris la Communauté européenne.

Uznávajíce však, že začlenění schengenského acquis do rámce Evropské unie předpokládá, že přijímání rozhodnutí za účelem dalšího rozvoje ustanovení tvořících schengenského acquis spadá do pravomoci Evropské unie včetně Evropského společenství.

c)

La commission consultative visée à l'article 36 comprend un représentant de chaque État membre visé à l'article 25 ainsi qu'un représentant de la Norvège et un représentant de l'Islande. Les États membres visés à l'article 25, ainsi que l'Islande et la Norvège, veillent à ce que les représentants choisis aient les compétences voulues en informatique.

Poradní komise uvedená v článku 36 zahrnuje jednoho zástupce z každého členského státu uvedeného v článku 25, jednoho zástupce z Norska a jednoho zástupce z Islandu. Členské státy uvedené v článku 25, Island a Norsko zajistí, aby vybraní zástupci měli odpovídající znalosti výpočetní techniky.

Nejčastěji bývá používán překlad *pravomoc*. Pod heslem *compétence* jsou ve VFČS uvedeny všechny tři použité termíny, domnívám se však, že není možné je libovolně zaměňovat.

▪ *Exécution*

Počet výskytů *exécution* je 11. Ve 4 případech se vyskytuje samostatně a je překládán jako výkon⁹⁶ (a), plnění⁹⁷ (b), provádění⁹⁸ (c).

⁹⁶ F

⁹⁷ F

⁹⁸ F

Kolokace jsou:

en exécution (4) - k provedení

bonne exécution (3) - řádné plnění

a)

Toutefois, en matière de taxes et impôts, de douane et de change, l'exécution du mandat d'arrêt européen ne pourra être refusée pour le motif que la législation de l'État membre d'exécution n'impose pas le même type de taxes ou d'impôts ou ne contient pas le même type de réglementation en matière de taxes, d'impôts, de douane et de change que la législation de l'État membre d'émission.

Avšak v případě daní, poplatků, cel nebo měny nelze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z toho důvodu, že právo vykonávajícího členského státu neukládá tentýž druh daní, poplatků nebo cel nebo neobsahují stejnou úpravu, pokud jde o daně, poplatky, cla a měny, jako právo vystavujícího státu.

b)

Il est donc nécessaire d'établir des règles spécifiques définissant les modalités relatives à l'établissement et à l'exécution du budget ...

Je tedy nezbytné zavést zvláštní pravidla vymezující postupy pro sestavování a plnění rozpočtu ...

c)

Les questions soulevées lors de la conclusion ou de l'exécution des contrats (annulation de commandes, demandes de remises de pénalités de retard, dérogations aux dispositions des cahiers des charges et des conditions générales, etc.), lorsque la question est suffisamment grave pour motiver une demande d'avis.

Otázek vzniklých při uzavření nebo provádění smluv (zrušení objednávek, žádosti o prominutí postihů za prodlení, odchylky od specifikací a obecných podmínek smlouvy atd.), je-li otázka dostatečně závažná, aby odůvodňovala žádost o stanovisko.

Pokud jsou u jednoho termínu čítajícího 4 výskyty 3 různé překlady, není jednoduché předložit hypotézu. Ve VFČS jsou všechny uvedené příklady označené jako rovnocenné. Na některých místech v korpusu je lze zaměnit, ale většinou toto neplatí.

▪ *Fonctionnement*

U termínu *fonctionnement* bylo napočítáno 40 výskytů, z nichž je ve 30 případech vyskytuje samostatně. Je překládán: *funkčnost*⁹⁹ (a), *jednací řád*¹⁰⁰ (b), *fungování*¹⁰¹ (c).

Tvoří tuto kolokace:

fonctionnement de l'infrastructure de communication (10) - *fungování komunikační infrastruktury*

a)

Toutefois, pour le Système d'information Schengen (SIS), dont les travaux d'extension dans le cadre du projet SIS 1 + doivent être achevés, et pour lequel les campagnes de tests doivent montrer sa capacité à fonctionner dans 18 pays, il y a lieu d'effectuer les visites d'évaluation de son fonctionnement avant la levée des contrôles aux futures frontières intérieures.

Co se týče Schengenského informačního systému (SIS), jehož rozšíření v rámci projektu SIS 1 + musí být ukončeno provedením zkušebních testů, které prokáží schopnost systému fungovat v 18 zemích, je však nutno provést hodnotící návštěvy zaměřené na kontrolu jeho funkčnosti ještě před zrušením kontrol na budoucích vnitřních hranicích.

b)

Il règle son fonctionnement.

Přijme svůj jednací řád.

⁹⁹ CH

¹⁰⁰ F

¹⁰¹ CH

c)

Ladite instance est responsable du bon fonctionnement de la partie nationale du Système d'Information Schengen et prend les mesures propres à assurer le respect des dispositions de la présente Convention.

Tento orgán je odpovědný za řádné fungování vnitrostátní součásti Schengenského informačního systému a přijímá opatření nezbytná pro dodržování této úmluvy.

Nejčastěji je používán překlad *fungování*. Ten nejlépe vystihuje význam dokumentu. Naproti tomu *funkčnost* je slovo, které se významově liší. Domnívám se tedy, že jeho volba není vhodná. Použití překladu *jednací řád* pravděpodobně vyplynulo z širšího kontextu. Ani *funkčnost* ani *jednací řád* nenalezneme ve VFČS.

▪ *Initiative*

Počet výskytů *initiative* je ve všech texte 18, samostatně stojí ve 12 případech. Překlady jsou tyto: *krok*¹⁰² (a), *snaha*¹⁰³ (b), *podnět*¹⁰⁴ (c).

Kolokace jsou:

initiatives communes (2) - *společná opatření*¹⁰⁵ (d), *společné kroky*¹⁰⁶ (e)

initiative s nécessaires (4) - *nezbytná opatření*

a)

Les Parties prendront des initiatives au sein des Communautés européennes afin d'obtenir la perception harmonisée dans le pays de départ de la TVA pour les prestations de transport touristique à l'intérieur des Communautés européennes.

¹⁰² T

¹⁰³ T

¹⁰⁴ T

¹⁰⁵ T

¹⁰⁶ T

Smluvní strany uskuteční uvnitř Evropských společenství kroky, aby bylo dosaženo harmonizovaného vybírání daně z přidané hodnoty ve výchozí zemi za turistické dopravní služby poskytované uvnitř Evropských společenství.

b)

À cette fin elles soutiendront les initiatives entreprises par les Communautés européennes.

Za tím účelem podporují snahy Evropských společenství.

c)

Le comité mixte se réunit à l'initiative de son président ou à la demande de l'un de ses membres.

Smíšený výbor se schází z podnětu svého předsedy nebo na žádost některého ze svých členů.

d)

À cette fin elles prendront si besoin est des initiatives communes entre elles et au sein des Communautés européennes afin d'harmoniser les dispositions qui fondent les contrôles des marchandises aux frontières communes.

Za tímto účelem přijmou, je-li to nezbytné, společná opatření mezi sebou a v rámci Evropských společenství pro harmonizaci předpisů, na kterých jsou založeny kontroly zboží dosud prováděné na společných hranicích.

e)

...Les Parties prendront des initiatives communes au sein des Communautés européennes ...

... Smluvní strany uskuteční uvnitř Evropských společenství společné kroky s cílem ...

Nejčastější použití zaznamenáváme u slova *podnět*, které nalezneme i ve VFČS. Zdá se, že *společné kroky* a *společná opatření* není totéž. *Krok* působí jako postup, kdežto *opatření* je spíše skutek, akce.

▪ **Indication**

Indication se vyskytuje pouze samostatně a to ve všech 12 případech. Je překládáno: *údaj*¹⁰⁷ (a), *uvedení*¹⁰⁸ (b), *poznámka*¹⁰⁹ (c).

a)

Les déclarations visées au présent article doivent comporter les indications nécessaires pour identifier les personnes et les armes concernées.

Ohlášení uvedená v tomto článku musí obsahovat údaje nezbytné pro identifikaci dotyčných osob a zbraní.

b)

... la date de la délivrance et l'indication de l'autorité qui les a délivrés, armurier ou non ...

... datum vydání a uvedení orgánu, který doklad vydal, a zda se jedná o podnikatele v oboru zbraní či nikoli ...

c)

Si, pour des raisons particulièrement urgentes, une Partie Contractante demande une recherche immédiate, la Partie requise examine si elle peut renoncer à l'indication.

Požaduje-li některá smluvní strana z důvodů zvláštní naléhavosti okamžité šetření, prověří dožadovaná smluvní strana, zda může od poznámky upustit.

Tyto 3 výše uvedené překlady, z nichž má nejčastější použití *údaj*, jsou významově velice blízké a šlo by je užít jako synonyma. Rovnocenně jsou uvedeny i ve VFČS.

¹⁰⁷ U

¹⁰⁸ U

¹⁰⁹ U

▪ *Nom*

V textech jsem napočítala 25 výskytů termínu *nom*. V 7 se vyskytuje samostatně a je přeložen: *jméno*¹¹⁰ (a), *příjmení*¹¹¹ (b), *název*¹¹² (c).

Kolokace tohoto termínu jsou:

nom antérieur (1) – *příjmení*

nom d'emprunt (2) – *přezdívka*

au nom de (15) – *jménem*

a)

... *le nom et l'adresse du créancier* ...

... *jméno a adresa věřitele* ...

b)

L'identité (nom et prénom, le cas échéant nom antérieur, surnoms ou pseudonymes, date et lieu de naissance, nationalités actuelle et antérieure du demandeur d'asile et, le cas échéant, des membres de sa famille).

Totožnosti (příjmení a jméno, případně předchozí příjmení, přezdívky nebo pseudonymy, datum a místo narození, nynější a předchozí státní příslušnost žadatele o azyl a případně jeho rodinných příslušníků).

c)

...*le nom, l'adresse, le numéro de téléphone et de télécopieur et l'adresse électronique de l'autorité judiciaire d'émission* ...

...*název, adresu, číslo telefonu a faxu a e-mailovou adresu vystavujícího justičního orgánu* ...

¹¹⁰ F

¹¹¹ F

¹¹² L

Nom je nejvíce vyskytovaný termín. Pokud stojí samostatně, bývá překládán jako *jméno* (ve smyslu jméno a příjmení). Z výskytů v korpusu lze usuzovat, že *jméno* se vztahuje k lidem, zatímco *nom* ke společnostem (viz příklad „c“).

▪ *Opération*

Termín *opération* se vyskytl v textech celkem 8krát a to téměř ve všech případech (7) samostatně. Jeho překlady jsou: *zajištění*¹¹³ (a), *operace*¹¹⁴ (b), *sledování*¹¹⁵ (c).

Kolokace je pouze jedna:

opération de paiement (1) - *platba*

a)

Le Royaume-Uni prend à sa charge l'ensemble des frais des opérations techniques qui découlent de sa participation partielle au fonctionnement du SIS.

Spojené království ponese náklady spojené s technickým zajištěním své částečné účasti na fungování SIS.

b)

Toute opération fera l'objet d'un rapport aux autorités de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle elle est intervenue; la comparution personnelle des agents observateurs peut être requise.

O všech operacích se podává zpráva orgánům smluvní strany, na jejímž území proběhly; policisté, kteří prováděli sledování, mohou být požádáni, aby se dostavili osobně.

¹¹³ G

¹¹⁴ U

¹¹⁵ U

c)

Les autorités de la Partie Contractante dont les agents observateurs sont originaires apportent, lorsqu'il est demandé par les autorités de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle l'observation a eu lieu, leur concours à l'enquête consécutive à l'opération à laquelle ils ont participé y compris aux procédures judiciaires.

Orgány smluvní strany, z níž pocházejí policisté provádějící sledování, pomáhají na žádost orgánů smluvní strany, na jejímž území ke sledování došlo, při vyšetřování následujícím po sledování, kterého se účastnily, včetně soudního řízení.

Výše uvedené překlady najdeme ve VFČS jako ekvivalenty. V korpusu je však dobře vidět, že se nejedná o synonyma. Nejpoužívanější je *zajištění* a nejméně pak *operace*.

▪ *Poursuite*

U termínu *poursuite* jsme napočítala 52 výskytů. Většinou (ve 42 případech) se vyskytuje samostatně. Je překládán: *trestní stíhání*¹¹⁶ (a), *stíhání*¹¹⁷ (b), *pronásledování*¹¹⁸ (c).

Kolokace tvoří následující:

poursuite sur son territoire (5) - *pronásledování na území*

poursuites pénales (5) - *trestní stíhání*

a)

... pour la poursuite ou pour l'exécution d'une peine ou d'une mesure de sûreté privatives de liberté.

... za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody či ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

¹¹⁶ L

¹¹⁷ L

¹¹⁸ U

b)

... *poursuite éventuelle pour d'autres infractions.*

... případně stíhání za jiné trestné činy.

c)

La poursuite est exercée selon l'une des modalités suivantes.

Pronásledování se provádí jedním z následujících postupů.

Podle obou zdrojů lze říci, že se jedná o synonyma, přestože výraz *pronásledování* by mohl působit poněkud silněji. Nejpoužívanější překlad je *trestní stíhání*.

▪ **Recherche**

Termín *recherche* se vyskytl 23krát, z čehož samostatně v 15 případech. Je přeložen jako *šetření*¹¹⁹ (a), *vyhledávání*¹²⁰ (b), *pátrání*¹²¹ (c) a *zjištění*¹²² (d).

recherche de faits (7) - vyšetřování

recherche de personnes (1) – pátrání

a)

Si, pour des raisons particulièrement urgentes, une Partie Contractante demande une recherche immédiate, la Partie requise examine si elle peut renoncer à l'indication.

Požaduje-li některá smluvní strana z důvodů zvláštní naléhavosti okamžité šetření, prověří dožádaná smluvní strana, zda může od poznámky upustit.

b)

Les États membres, conformément à leur législation nationale, échangent, par le biais des instances désignées à cet effet (Sirene), tout supplément d'information

¹¹⁹ V

¹²⁰ S

¹²¹ E

¹²² U

nécessaire concernant l'introduction de signalements et permettant d'adopter des mesures appropriées dans les cas où, à la suite de recherches effectuées dans le Système d'information Schengen, des personnes ou des objets dont les données ont été introduites dans ce système sont retrouvés

Členské státy si v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy prostřednictvím orgánů určených za tím účelem (Sirene) vyměňují všechny nezbytné doplňující informace týkající se provedení záznamu a umožňující přijmout vhodná opatření v případech, kdy osoby nebo předměty, o kterých byly do tohoto systému vloženy údaje, byly nalezeny na základě vyhledávání v tomto systému.

c)

... à accroître l'efficacité de la recherche de documents de voyage volés.

... zvýšit účinnost pátrání po odcizených cestovních dokladech se zvláštním přihlédnutím k sériovému číslu cestovního dokladu.

d)

Le contrôle des personnes comprend non seulement la vérification des documents de voyage et des autres conditions d'entrée, de séjour, de travail et de sortie, mais encore la recherche et la prévention de menaces pour la sécurité nationale et l'ordre public des Parties Contractantes.

Kontrola osob zahrnuje nejen ověření cestovních dokladů a dalších podmínek pro vstup, pobyt, práci a vycestování, ale i zjištění a předcházení ohrožení bezpečnosti státu a veřejného pořádku smluvních stran.

Lexém *recherche* je obsažen i v kolokaci *service de recherches douanières*. Pro lepší přehlednost je uveden (ne však započítán) také zde.

Uvedené překlady by se daly použít jako synonyma pouze v případě, že by text, který by je obsahoval, pojednával o policejní či vyšetřovací problematice. V korpusu je to možné.

▪ *Service*

Service čítá 46 výskytů. Samostatně se vyskytuje 29krát. Tento výraz je překládán jako *služba*¹²³ (a), *orgán*¹²⁴ (b), *útvár*¹²⁵ (c).

Kolokace jsou následující:

service central (2) - *ústřední jednotka*

service de recherches douanières (2) - *celní pátrací služba*

service fiscal (2) - *daňová služba*

service national de renseignement en matière criminelle (1) - *národní informační služba v kriminální oblasti*

service(s) de police (et de douane) (5) - *policejní (a celní) služby*

fonctionnaire du service de surveillance des frontières (2) - *úředníci pohraniční strážě*

agent des services des douanes (1) - *celník*

arme de service (2) - *služební zbraň*

a)

... la conclusion et la gestion des contrats relatifs à la fourniture, à l'installation et à la gestion du SISNET et à la fourniture des services liés à son utilisation.

... uzavírání a správu smluv na dodávku, zřízení a správu SISNET a na dodávku služeb spojených s používáním této sítě.

b)

Elles procéderont notamment à un échange de toutes les informations pertinentes et importantes, à l'exclusion des données nominatives à caractère individuel, sauf dispositions contraires de la présente Convention, à une harmonisation, dans la mesure du possible, des instructions données aux services chargés des contrôles et à la promotion d'une formation et d'un recyclage uniformes du personnel affecté aux contrôles.

¹²³ D

¹²⁴ U

¹²⁵ F

Vyměňují si zejména všechny související a důležité informace s výjimkou osobních údajů a s výhradou odchylných ustanovení této úmluvy harmonizují v rámci možností pokyny pro orgány pověřené kontrolou a podporují jednotný výcvik a vzdělávání pracovníků provádějících kontroly.

c)

L'appel d'offres doit alors indiquer le jour et l'heure limites auxquels les plis doivent être déposés et préciser le service du secrétariat général du Conseil auquel ils doivent être remis contre reçu daté et signé.

Výzvy k podávání nabídek musí uvádět mezní den a hodinu, do kdy musí být obálky podány, a upřesnit útvary generálního sekretariátu Rady, u kterého se nabídky podávají proti vyhotovení datovaného a podepsaného potvrzení o přijetí.

Nejčastěji se vyskytuje překlad *služba*, který je i ve VFČS uveden na prvním místě. Není možné jednotlivé termíny zaměnit.

IV.4. Hlavy s více než třemi českými překlady

- **Action**

Action čítá 11 výskytů. Samostatně se vyskytl 9krát. Přeložen je následujícími výrazy: řízení¹²⁶ (a), boj¹²⁷ (b), jednání¹²⁸ (c), postup¹²⁹ (d), akce¹³⁰ (e).

Kolokace jsou:

actions civiles (1) - občanskoprávní řízení

¹²⁶ T

¹²⁷ U

¹²⁸ M

¹²⁹ U

¹³⁰ V

actions pénales (1) - trestní řízení

a)

Il importe que les États membres s'assurent, en cas d'actions intentées contre des transporteurs et pouvant donner lieu à des sanctions, que les droits de défense et de recours puissent être exercés effectivement à l'encontre de telles décisions.

Členské státy by měly zajistit, aby se v každém řízení zahájeném proti dopravcům, které může vést k uložení sankcí, mohlo účinně vykonávat právo na obhajobu a právo na opravné prostředky proti uvedeným rozhodnutím.

b)

Lors de sa réunion de Vienne, les 11 et 12 décembre 1998, le Conseil européen, au point 83 de ses conclusions, a approuvé le plan d'action du Conseil et de la Commission concernant les modalités optimales de mise en oeuvre des dispositions du traité d'Amsterdam relatives à l'établissement d'un espace de liberté, de sécurité et de justice, et, au paragraphe 89 de ces mêmes conclusions, il a demandé un renforcement de l'action contre la criminalité organisée, fondé sur les nouvelles possibilités offertes par le traité.

Evropská rada na zasedání ve Vídni ve dnech 11 a 12 prosince 1998 potvrdila v bodě 83 svých závěrů akční plán Rady a Komise týkající se nejlepších způsobů provádění ustanovení Amsterodamské smlouvy o vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva a v bodě 89 těchto závěrů vyzvala k posílení boje proti organizované trestné činnosti s ohledem na nové možnosti otevřené prostřednictvím Smlouvy.

c)

Si l'ordre public ou la sécurité nationale exigent une action immédiate, la Partie Contractante concernée prend les mesures nécessaires et en informe le plus rapidement possible les autres Parties Contractantes.

Vyžaduje-li veřejný pořádek nebo bezpečnost státu okamžité jednání, přijme dotyčná smluvní strana nezbytná opatření a co možná nejdříve o tom uvědomí ostatní smluvní strany.

d)

En vue de l'allégement des contrôles aux frontières communes et compte tenu des différences importantes existant entre les législations des États de l'Union économique Benelux, de la République fédérale d'Allemagne et de la République française, les Parties s'engagent à lutter énergiquement sur leur territoire contre le trafic illicite de stupéfiants et à coordonner efficacement leurs actions dans ce domaine.

S cílem usnadnit kontroly na společných hranicích a s ohledem na značné rozdíly mezi právními předpisy států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky se smluvní strany zavazují rozhodně bojovat na svých územích proti nedovolenému obchodu s omamnými látkami a účinně koordinovat svůj postup v této oblasti.

e)

Une personne qui, à la suite de l'action prévue au paragraphe 2, a été arrêtée par les autorités localement compétentes peut, quelle que soit sa nationalité, être retenue aux fins d'audition. Les règles pertinentes du droit national sont applicables par analogie.

Osoba, která byla v důsledku akce podle odstavce 2 zajištěna místně příslušnými orgány, může být bez ohledu na svou státní příslušnost zadržena za účelem výslechu. Odpovídající pravidla vnitrostátního práva se použijí obdobně.

Hlava *action* má z 11 výskytů 4 různé překlady. Po konzultaci VFČS a korpusu se nepodařilo určit obecné pravidlo pro použití jednotlivých výrazů. Záleží tedy na kontextu. Termín *action civile* se vyskytuje ve VFČS: *občanskoprávní žaloba* a *civilní žaloba*.

▪ *Infraction*

Počet výskytů lexém *infraction* ve všech texte činí 62, v samostatném postavení jich je 56. Překlady jsou následující: *trestný čin*¹³¹ (a), *porušení*¹³² (b), *přestupek*¹³³ (c) *protiprávní jednání*¹³⁴ (d).

Tvoří tyto kolokace:

infractions aux dispositions légales (3) – *porušení právních předpisů*

infractions routières (6) - *dopravní přestupek*

a)

Les agents d'une des Parties Contractantes qui, dans leur pays, suivent une personne prise en flagrant délit de commission d'une des infractions visées au paragraphe 4 ou de participation à l'une desdites infractions, sont autorisés à continuer la poursuite sans autorisation préalable sur le territoire d'une autre Partie Contractante lorsque les autorités compétentes de l'autre Partie Contractante n'ont pu être averties préalablement de l'entrée sur ce territoire, en raison de l'urgence particulière, par un des moyens de communication prévus à l'article 44, ou que ces autorités n'ont pu se rendre sur place à temps pour reprendre la poursuite.

Policisté smluvní strany, kteří ve své zemi pronásledují osobu, jež byla přistižena při páchání některého z trestných činů uvedených v odstavci 4 nebo při účasti na něm, jsou oprávněni pokračovat v pronásledování na území druhé smluvní strany bez jejího předchozího povolení, pokud příslušné orgány této smluvní strany nemohly být z důvodu zvláštní naléhavosti vyrozuměny před vstupem na její území některým z komunikačních prostředků uvedených v článku 44 nebo se nemohly včas dostavit k převzetí pronásledování.

¹³¹ U

¹³² T

¹³³ U

¹³⁴ V

b)

Les dispositions du présent article s'appliquent également quand l'entraide judiciaire demandée a trait aux faits passibles uniquement d'une amende pour infraction aux règlements poursuivie par des autorités administratives et lorsque la demande d'entraide judiciaire émane d'une autorité judiciaire.

Tento článek se použije i v případě, kdy se požadovaná právní pomoc týká činů, které se trestají pouze pokutou za porušení předpisů, stíhaných správními orgány a kdy je žádost podána soudním orgánem.

c)

... à harmoniser la qualification des infractions et les dispositions légales relatives aux sanctions applicables.

... k harmonizaci vymezení trestných činů a přestupků a právních předpisů týkajících se odpovídajících sankcí.

d)

Dans des procédures pour des faits qui sont punissables selon le droit national d'une des deux Parties Contractantes ou des deux Parties Contractantes au titre d'infractions aux règlements poursuivies par des autorités administratives dont la décision peut donner lieu à un recours devant une juridiction compétente notamment en matière pénale.

V řízeních o činech, které správní orgány, proti jejichž rozhodnutí lze podat opravný prostředek k soudu příslušnému i pro trestní věci, stíhají podle vnitrostátních právních předpisů jedné nebo obou smluvních stran jako protiprávní jednání.

Databáze ISAP obsahuje termín *infractions*, který je shodně přeložen: *protiprávní jednání*. Všechny uvedené příklady jsou synonyma a bylo by možné je zaměnit.

▪ **Modalité**

Termín *modalité* se vykytuje v textech 49krát. Ve 20 případech se vyskytuje samostatně. Je přeložen následujícími způsoby: *postup*¹³⁵ (a), *úprava*¹³⁶ (b), *podrobnost*¹³⁷ (c), *způsob*¹³⁸ (d).

Tvoří tyto kolokace:

modalités optimales (2) - nejlepší způsoby

modalités d'application (7) - podrobnosti uplatňování

modalités d'exercice (5) – *postup*¹³⁹ (e), *podrobnost provádění*¹⁴⁰ (f)

modalités de cette référence (2) - způsob odkazu

modalités de la participation (2) - způsoby účasti

modalités juridiques (2) - právní prováděcí pravidla

modalités pratiques (2) - praktické podrobnosti

modalités relatives à (7) - postupy pro

a)

La poursuite est exercée selon l'une des modalités suivantes, qui est définie par la déclaration prévue au paragraphe 9.

Pronásledování se provádí jedním z následujících postupů, který je vymezen v prohlášení podle odstavce 9.

b)

Les dispositions du paragraphe 2 ne s'appliquent pas aux accords portant sur le petit trafic frontalier, dès lors que ces accords respectent les exceptions et modalités établies en vertu de l'article 3, paragraphe 1.

¹³⁵ M

¹³⁶ U

¹³⁷ T

¹³⁸ U

¹³⁹ V

¹⁴⁰ M

Odstavec 2 se nevztahuje na dohody o malém pohraničním styku, pokud jsou tyto dohody v souladu s výjimkami a úpravami stanovenými podle čl. 3 odst. 1.

c)

... les modalités de limitation de la validité territoriale des visas.

... podrobnosti omezování územní platnosti víz.

d)

Les modalités de la surveillance sont fixées, le cas échéant, par le Comité Exécutif.

Způsoby ostrahy případně stanoví výkonný výbor.

e)

Au moment de la signature du présent Accord le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République italienne font chacun une déclaration dans laquelle ils définissent, sur la base des dispositions des paragraphes 2, 3 et 4 de l'article 41 de la Convention de 1990, les modalités d'exercice de la poursuite sur leur territoire.

Při podpisu této dohody učiní vláda Francouzské republiky a vláda Italské republiky prohlášení, v němž na základě čl. 41 odst. 2, 3 a 4 úmluvy z roku 1990 vymezí postupy pronásledování na svém území.

f)

Au moment de la signature de la présente Convention, chaque Partie Contractante fait une déclaration dans laquelle elle définit, sur la base des dispositions des paragraphes 2, 3 et 4, les modalités d'exercice de la poursuite sur son territoire pour chacune des Parties Contractantes avec laquelle elle a une frontière commune.

Při podpisu této úmluvy učiní každá smluvní strana prohlášení, ve kterém podle odstavců 2, 3 a 4 vymezí podrobnosti provádění pronásledování na svém území pro každou smluvní stranu, se kterou má společné hranice.

Jediný překlad, který je shodně uveden ve VFČS, je *způsob*. Ani pro prostudování korpusu se nepodařilo stanovit obecné pravidlo. Předpokládáme, že vhodnost překlady vyplýne z kontextu. Uvedené překlady *modalité* nelze navzájem zaměňovat.

▪ *Transit*

Celkově se *transit* vyskytuje v 30 případech, z nichž v 25 samostatně. Našla jsem jeho 4 překlady: *průvoz*¹⁴¹ (a), *přechod*¹⁴² (b), *průjezd*¹⁴³ (c), *tranzit*¹⁴⁴ (d).

Kolokace jsou:

demande de transit (2) - *žádost o průvoz*

visa de transit (3) - *průjezdní vízum*

a)

Les demandes de transfèrement temporaire ou de transit de personnes qui sont en état d'arrestation provisoire ou de détention ou qui sont l'objet d'une mesure privative de liberté et l'échange périodique ou occasionnel de données relatives au casier judiciaire doivent se faire par l'intermédiaire des Ministères de la Justice.

Žádosti o přechodné přemístění nebo průvoz osob, které jsou v zajišťovací nebo trestní vazbě nebo kterým bylo uloženo opatření omezující svobodu, jakož i pravidelná nebo příležitostná výměna údajů ze soudních spisů se musí provádět prostřednictvím ministerstev spravedlnosti.

b)

À cet effet, il est essentiel de parvenir à un rapprochement des dispositions juridiques existantes, notamment en ce qui concerne, d'une part, la définition précise de

¹⁴¹ U

¹⁴² M

¹⁴³ I

¹⁴⁴ M

l'infraction considérée et des exemptions, qui fait l'objet de la directive 2002/90/CE du Conseil du 28 novembre 2002 définissant l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers, et, d'autre part, les règles minimales en matière de sanctions, de responsabilité des personnes morales et de compétence, qui font l'objet de la présente décision-cadre.

Pro tanto účel má zásadní význam sblížení stávajících právních předpisů, zejména přesné vymezení dotyčného protiprávního jednání a případy vynětí, což je předmětem směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28 listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu, na jedné straně a minimální pravidla pro sankce, odpovědnost právnických osob a příslušnost, což je předmětem tohoto rámcového rozhodnutí, na straně druhé.

c)

Les États membres prennent les dispositions nécessaires pour s'assurer que l'obligation des transporteurs de réacheminer les ressortissants de pays tiers conformément à l'article 26, paragraphe 1, point a), de la convention de Schengen s'applique également lorsque l'entrée est refusée à un ressortissant de pays tiers en transit si.

Členské státy přijmou nezbytné předpisy, aby zajistily, že se povinnost dopravců vrátit státní příslušníky třetích zemí v souladu s čl. 26 odst. 1 písm. a) Schengenské úmluvy, uplatní rovněž, je-li vstup odmítnut státnímu příslušníkovi třetí země při průjezdu.

d)

... visant à renforcer le cadre pénal pour la répression de l'aide à l'entrée, au transit et au séjour irréguliers.

...o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu.

V překladech se nejčastěji vyskytuje termín *průjezd*. Pod heslem *transit* nalezneme ve VFČS všechny výše uvedené překlady. Jednotlivé překlady nejsou synonyma. Podle tohoto zdroje by se měl *průvoz* vztahovat ke zboží, což zde neplatí. *Průjezd* naznačuje

pohyb přes určité území a *přechod* vyjadřuje spíše jednorázovou akci. Český překlad *tranzit* by se podle korpusu dal označit „univerzální“ a mohl vy nahradit ostatní překlady.

▪ *Traitement*

Lexém *traitement* se vyskytl celkem 59krát. V 26 případech samostatně. Je přeloženo jako *zpracování*¹⁴⁵ (a), *nakládání*¹⁴⁶ (b) či *léčba*¹⁴⁷ (c).

Tvoří tyto kolokace:

traitement automatisé de(s) données (15) - *zpracování údajů*

traitement de la demande d'asile (14) - *projednání žádosti o azyl*¹⁴⁸ (d), *vyřízení žádosti o azyl*¹⁴⁹ (e)

traitement des infraction s routières (3) - *řízení o dopravních předsudcích*

traitements inhumains (1) - *nelidské zacházení*

égalité de traitement (2) - *rovné zacházení*

a)

Si une ou plusieurs Parties Contractantes souhaitent informatiser le traitement de tout ou partie des données mentionnées aux paragraphes 2 et 3, l'informatisation n'est autorisée que si les Parties Contractantes concernées ont adopté une législation applicable à ce traitement ...

Přeje-li si jedna nebo více smluvních stran zcela nebo zčásti zpracovávat údaje uvedené v odstavcích 2 a 3 pomocí výpočetní techniky, je to přípustné, pouze pokud dotyčné smluvní strany přijmou pro toto zpracování údajů právní předpisy ...

b)

¹⁴⁵ U

¹⁴⁶ U

¹⁴⁷ U

¹⁴⁸ U

¹⁴⁹ U

Toute indication donnée par une Partie Contractante concernant le traitement confidentiel des informations qu'elle communique doit être respectée par les autres Parties Contractantes.

Ostatní smluvní strany musí dbát pokynů smluvní strany týkajících se důvěrného nakládání s informacemi, které poskytla.

c)

Pour autant qu'une Partie Contractante déroge au principe visé à l'article 71, paragraphe 2, dans le cadre de sa politique nationale de prévention et de traitement de la dépendance à l'égard des stupéfiants et des substances psychotropes, toutes les Parties Contractantes prennent les mesures administratives et pénales nécessaires afin de prévenir et de réprimer l'importation et l'exportation illicites desdits produits et substances, notamment, vers le territoire des autres Parties Contractantes.

Pokud se některá smluvní strana v rámci své vnitrostátní politiky v oblasti prevence a léčby závislosti na omamných a psychotropních látkách odchýlí od zásady uvedené v čl. 71 odst. 2, přijmou všechny smluvní strany nezbytná správní a trestněprávní opatření k předcházení a stíhání nedovoleného dovozu a vývozu zmíněných látek, zejména na území ostatních smluvních stran.

d)

... projednáním žádosti o azyl ...

... traitement d'une demande d'asile ...

e)

N'entre pas dans cette définition l'admission temporaire au séjour sur le territoire d'une Partie Contractante en vue du traitement d'une demande d'asile ou d'une demande de titre de séjour.

Povolení jakékoli povahy vydávané smluvní stranou, které opravňuje k pobytu na jejím území. Tato definice nezahrnuje dočasné přijetí k pobytu na území smluvní strany za účelem vyřízení žádosti o azyl nebo žádosti o povolení k pobytu.

Český ekvivalent termínu *égalité de traitement* se shoduje s termínem uvedeným v databázi ISAP: *rovné zacházení*. Jedná se o ustálený překlad.

Z hlediska překladu je se jeví lexém *traitement* poměrně obecný a záleží tedy velmi na kontextu. Byť jsou všechny uvedené překlady shodné s překlady ve VFČS, nelze je v žádném případě zaměňovat. Stejně je to i v kolokacích, nelze opomíjet souvislosti, neboť *vyřízení a projednání žádosti* není to samé.

IV.5. Překlady hlav vyskytujících se pouze v kolokacích

- ***Collecte***

Collecte tvoří pouze jeden typ kolokace:

collecte d' (de ces) information(s) (5) - shromažďování informací¹⁵⁰ (a), zjišťování údajů¹⁵¹ (b)

a)

Chaque État membre veille à ce que ses officiers de liaison établissent et entretiennent des contacts directs avec les autorités compétentes de l'État hôte ou de l'organisation internationale en vue de faciliter et d'accélérer la collecte et l'échange d'informations.

Každý členský stát zajistí, aby jeho styční důstojníci navázali a udržovali přímé kontakty s příslušnými orgány v hostitelském státě nebo mezinárodní organizaci za účelem usnadnění a urychlení shromažďování a výměny informací.

b)

Lors de la collecte de ces informations, il convient de veiller à ne pas mettre en péril le caractère discret de la surveillance.

Při zjišťování těchto údajů je třeba dbát na to, aby nebyla ohrožena tajná povaha sledování.

¹⁵⁰ P

¹⁵¹ U

Kolokace *collecte d'informations* je z hlediska překladu velmi zajímavá. Nejčastěji je přeložena jako *shromažďování informací*. Dále pak jako *zjišťování údajů* a v databázi ISAP jsou uvedeny termíny: *sběr dat* a *sběr údajů*. Máme k dispozici jen velmi málo výskytů, abychom mohli určit, který termín je přesnější a zda např. kombinace předložky a ukazovacího zájmena ve spojení *collecte de ces informations* má vliv na jeho překlad. Lze se ale domnívat, že český překlad *shromažďování informací* je patrně překlad doslovný.

▪ *Correspondance*

Correspondance čítá 3 výskyty a tvoří 2 typy kolokací:

correspondance officielle (2) - *úřední korespondence*

tableau de correspondance (1) - *srovnávací tabulka*

▪ *Levée*

U termínu *levée* jsem napočítala celkem 3 výskyty ve dvou kolokacích:

levée des contrôles (1) - *zrušení kontrol*

levée du privilège (2) - *zbavení výsady*

▪ *Mise*

Termín *mise* je obsažen v 93 kolokacích:

mise à la consommation (1) – *konzumace*

mise en application (4) – *provádění*¹⁵²(a), *uplatňování*¹⁵³ (b), *používání*¹⁵⁴ (c)

¹⁵² U

mise en liberté (4) – propuštění

mise en oeuvre (49) – splnění¹⁵⁵ (d), provádění¹⁵⁶ (e), vyhlášení¹⁵⁷ (f), zavedení¹⁵⁸ (g), plnění¹⁵⁹ (h)

mise en oeuvre (8) – zřízení¹⁶⁰ (ch), uzavření¹⁶¹ (i), vytvoření¹⁶² (j)

mise en relation (2) – propojení

mise en vigueur (25) – platnost

a)

La mise en application des dispositions de l'acquis de Schengen relatives au système d'information Schengen à un État autre que ceux visés à l'article 25.

Provádění schengenského acquis týkajícího se Schengenského informačního systému v jiném státě, než které jsou uvedeny v článku 25.

b)

... relative à la mise en application de l'acquis de Schengen au Danemark, en Finlande et en Suède, ainsi qu'en Islande et en Norvège.

... o uplatňování schengenského acquis v Dánsku, Finsku a Švédsku, jakož i na Islandu a v Norsku.

c)

La mise en application prévue au présent paragraphe ne fait pas obstacle à la coopération dans le cadre de l'Union nordique des passeports.

Používání tohoto odstavce nijak nenaruší spolupráci v rámci Severské pasové unie.

d)

...la mise en oeuvre des obligations découlant du présent chapitre.

¹⁵³ CH

¹⁵⁴ CH

¹⁵⁵ U

¹⁵⁶ V

¹⁵⁷ U

¹⁵⁸ D

¹⁵⁹ U

¹⁶⁰ T

¹⁶¹ CH

¹⁶² N

... splnění povinností vyplývajících z této kapitoly.

e)

Le Conseil se réfère aux négociations concernant l'accord sur l'association de la République d'Islande et du Royaume de Norvège à la mise en oeuvre, à l'application et au développement de l'acquis de Schengen.

Rada se odvolává na jednání o Dohodě o přidružení Islandské republiky a Norského království k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského acquis.

f)

Les Parties Contractantes s'informeront mutuellement des mesures prises aux fins de la mise en oeuvre de la surveillance du commerce légal des substances visées aux paragraphes 1 et 2.

Smluvní strany se vzájemně informují o opatřeních přijatých pro zavedení dohledu nad dovoleným obchodem s látkami uvedenými v odstavci 1 a 2.

g)

La mise en oeuvre d'un appel d'offres en vue de la fourniture, de l'installation et de la gestion du SISNET, et de toute autre mesure préparatoire qui serait nécessaire à cet égard.

Vyhlášení nabídkového řízení na dodávku, zřízení a správu SISNET a provedení veškerých přípravných opatření, která mohou být v tomto ohledu nezbytná.

h)

... plněním povinností vyplývajících z této kapitoly.

... de la mise en oeuvre des obligations découlant du présent chapitre.

ch)

... zřízení společného spojení pro policejní a celní služby působící v týchž oblastech.

... la mise en place d'une liaison commune aux services de police et des douanes opérant dans ces mêmes zones.

i)

Il convient que le Conseil veille à la mise en place, en temps utile, d'un arrangement portant sur les critères et les mécanismes permettant de déterminer l'État responsable de l'examen d'une demande d'asile introduite dans un État membre, en Islande ou en Norvège, tel que visé à l'article 7 de l'accord du 18 mai 1999.

Rada zajistí v souladu s článkem 7 dohody ze dne 18 května 1999 ve stanovené lhůtě uzavření dohody o kritériích a mechanismech, které umožní určit stát příslušný pro posouzení žádosti o azyl podané v některém členském státě nebo na Islandu, případně v Norsku.

j)

L'un des objectifs de l'Union européenne est la mise en place progressive d'un espace de liberté, de sécurité et de justice, impliquant notamment la lutte contre l'immigration clandestine.

Jedním z cílů Evropské unie je postupné vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, což kromě jiného znamená, že je třeba bojovat s nepovoleným přistěhovalectvím.

Termíny *mise en liberté* a *mise en oeuvre* jsou oba uvedeny ve VFČS. Překlad *mise en liberté* se nepatrně liší: *propuštění na svobodu*. Překlady *mise en oeuvre* se neliší: *provádění, vyhlášení*.

Kolokace *mise en oeuvre* je nejčastěji překládána jako provádění a *mise en application* jako uplatňování. U termínu jako je např. *mise*, který tvoří tolik kolokací, je obtížné stanovit obecné pravidlo, jaký překlad by byl nejvhodnější. Proto je třeba před použitím českých překladů (*splnění, provádění, vyhlášení, zavedení, plnění a provádění, používání*) pochopit celý kontext, neboť tyto termíny nejsou synonyma.

▪ **Répression**

Lexém *répression* se 9krát vyskytlo v následujících kolokacích:

répression d'infractions (2) - potírání trestných činů¹⁶³ (a), účel stíhání¹⁶⁴ (b)

répression de l'aide (2) - napomáhání zabránit

répression de la criminalité (1) - boj proti trestné činnosti

répression du terrorisme (3) - potlačování terorismu

répression du trafic illicite (1) - potlačování nedovoleného obchodu

a)

Dans des cas particuliers, chaque Partie Contractante peut, dans le respect de sa législation nationale et sans y être invitée, communiquer à la Partie Contractante concernée des informations qui peuvent être importantes pour celle-ci aux fins de l'assistance pour la répression d'infractions futures, de la prévention d'infractions ou de la prévention de menaces pour l'ordre et la sécurité publics.

Každá smluvní strana může v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy, aniž by o to byla požádána, sdělit v konkrétních případech dotyčné smluvní straně informace, které pro ni mohou být důležité, a napomáhat při potírání budoucích trestných činů, při předcházení trestným činům nebo při předcházení nebezpečí pro veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost.

b)

Un tel signalement peut être effectué pour la répression d'infractions pénales et pour la prévention de menaces pour la sécurité publique

Záznam může být proveden pro účely trestního stíhání a předcházení ohrožení veřejné bezpečnosti.

Ačkoliv jsem nenašla kolokaci *répression d'infractions* v žádném zdroji, pomocí kterých porovnávám, domnívám se, že její druhý uvedený překlad: *účely trestního stíhání* není zcela přesný.

¹⁶³ U

¹⁶⁴ T

IV.5. Závěry

Z provedeného výzkumu lze konstatovat skutečnost, že z celkového počtu zpracovaných termínů (198) má cca 79 % francouzských hlav a kolokací více než jeden český ekvivalent.

V cca 45 % případech jsou použita pro jednotlivé překlady synonyma. Jejich vzájemné zaměnění by nijak nepozměnilo text. Naproti tomu v cca 55 % případů by nebylo možné jednotlivé termíny zaměnit. Do této kategorie bych navíc zařadila i slova jako např. *mise*, neboť je v obou zdrojích uvedeno několik odlišných překladů a volba toho nejvhodnějšího zaleží především na kontextu. Jiným typem jsou ustálené překlady. V korpusu se jedné o cca 2 % všech překladů. Ustálené termíny je možno najít v databázích k tomu určených. Neopomeňme skutečnost, že slovní zásoba českého jazyka je velmi bohatá a lze se také domnívat, že všech 31 textů, z nichž je čerpáno, nebylo pravděpodobně přeloženo jedním překladatelem.

Při studiu této problematiky vyplynulo, že např. číslo termínu nemá vliv na překlad, který je použit.

Jak jsem již uvedla v úvodu této kapitoly, hledala jsem ekvivalenty kolokací v databázi ISAP a Velkém francouzsko-českém slovníku, které jsem následně porovnávala. V jednom či druhém zdroji jsem celkově našla 17 výskytů. V tabulce 3.1. na konci kapitoly je možné vidět jejich přehled. Znakem „+“ jsem označila případy, kde jsou překlady shodné, naopak znakem „*“ případy, které se liší. Znak „-“ znamená, že jsem nenalezla žádný výskyt.

Důvody, proč se pouze cca 8,6 % všech termínů vyskytuje v jednom nebo druhém zdroji, jsou podle mého názoru dva. V první řadě jsem hlavy, resp. kolokace vybírala podle svého subjektivního dojmu. Tedy pouze ty, byly podle mě určitým způsobem odborné, souvisely s oblastí „Volného pohybu osob“ či měly aspoň odlišný překlad. Nejedná se proto v naprosté většině o oficiální termíny. A na druhou stranu databáze ISAP byla naposledy aktualizovaná v květnu 2003 a Velký francouzsko-český slovník pochází z roku 1974 a přestože obsahuje některé právnícké termíny, není na tuto terminologii výslovně zaměřen.

Téměř všechny významové odlišnosti jsou poměrně malé, neboť se často jedná o synonyma a záleží tedy pouze na překladateli, pro které slovo se rozhodne.

Tab. 3.1. Porovnávané kolokace

<i>Kolokace v EUR-Sex</i>	<i>ISAP</i>	<i>Velký ar.-č.slovník</i>	<i>Česky v EUR-Sex</i>
fraude fiscale	* daňový únik	+ daňový podvod	daňový podvod
immigration clandestine	+ nedovolené přistěhovalectví	-	nedovolené přistěhovalectví
observations écrites	+ písemná vyjádření	-	písemná vyjádření
pouvoir exécutif	-	+ výkonná moc	výkonná moc
voie aérienne	-	+ vzdušná cesta	vzdušná cesta
à la charge de	-	-	k tíži
document de voyage	+ cestovní doklad	-	cestovní doklad
document administratif	+ listina	-	listina
point de contact	-	* styčný bod	kontaktní místo
action civile	-	* civilní řízení	občanskoprávní řízení
infraction	+ protiprávní jednání	-	protiprávní jednání
collecte d'informations	* sběr dat	-	shromažďování informací
mise en liberté	-	+ propuštění na svobodu	propuštění
mise en oeuvre	-	+ vyhlášení	vyhlášení

pièce d'identité	-	+ průkaz totožnosti	průkaz totožnosti
égalité de traitement	+ rovné zacházení	-	rovné zacházení
convention d'extradition	+ úmluva o vydávání		úmluva o vydávání
criminalité organisée	+ organizovaná trestná činnost		organizovaná trestná činnost
criminalité transfrontalière	+ přeshraniční trestná činnost		přeshraniční trestná činnost
Počet porovnávaných kolokací: 17	Počet výskytů v ISAP: 11	Počet výskytů ve VFČS: 8	

V.ZÁVĚR

Tento výzkum je výsledkem dlouhodobé práce. Připravit a zpracovat všechny potřebné materiály bylo velmi časově náročné a to zejména z důvodu, že velká část práce (čištění textů a výběr termínů) byla práce „ruční“. Problematika paralelních korpusů je relativně nová disciplína v lingvistice, a proto jsem ráda, že jsem se svou prací mohla na tomto výzkumu podílet.

Ze studia jednotlivých termínů vyplývá, že ve dvou třetinách z nich se jedná o substantiva rodu ženského. Nejvíce termínů (cca 70 %) pochází z latiny, následují slova vzniklá derivací pomocí sufixů. Počet zkratk či pojmů převzatých z jiných jazyků než latina je velmi malý. Nejproduktivnější předložkou se zdá být „de“ vyskytující téměř v polovině kolokací. Z hlediska překladu jsou v cca 45 % používána synonyma. Ve zbylých překladech je nezbytné vycházet při svém rozhodování z kontextu. Nebyly pozorovány jiné faktory (např. čas, číslo) mající případně pozměňující vliv na překlad. Překvapivé bylo, že termíny z databáze ISAP nebyly ve všech překladech respektovány. Lze jen polemizovat, zda by důvodem mohla být skutečnost, že databáze ISAP nebyla v poslední době aktualizovaná. Při překladu legislativních textů, kam texty z této práce patří, je třeba nejen výborná znalost jazyka, ale alespoň částečná znalost právní problematiky. Bez ní není možné texty plnohodnotně reprodukovat.

Jak již bylo řečeno v úvodu, oblast: „Volného pohybu osob“ je velmi široká. V předložené části se čerpá pouze z jí malé části. „Ruční“ zpracování textů je metoda velmi náchylná chybám. Bylo pracováno s velkým množstvím dat, a proto případné drobné nepřesnosti nejsou vyloučeny. Během výzkumu bylo postupně dosaženo všech vytyčených cílů.

VI. FRANCOUZSKO-ČESKÝ SLOVNÍČEK

accord -s.m., dohoda, úmluva, smlouva

accord d'adhésion- dohoda o přistoupení

accord de coopération- dohoda o spolupráci

accord de Schengen- Schengenská dohoda

accord(s) bilatéral(aux)- dvoustranná dohoda

action-s.f., řízení jednání úsilí postup opatření

actions pénales- trestní řízení

actions civiles- občanskoprávní řízení

arrangement-s.m., uspořádání dohoda

arrangement interne- vnitrostátní úprava

collecte-s.f., collecte de ces informations - zjišťování údajů

collecte d'informations- shromažďování informací

compétence-s.f., příslušnost, pravomoc, působnost

compétences dans les domaines- pravomoci v oblasti

compétence centrale-ústřední úroveň

compétence policière- pravomoc policie

correspondance-s.f.,

correspondance officielle-úřední korespondence, písemný styk

tableau de correspondance- srovnávací tabulka

criminalité-s.f., kriminalita, trestná činnost

criminalité organisme- organizovaná trestná činnost

criminalité transfrontalière- přeshraniční trestná činnost

dénonciation-s.f., oznámení, vypovězení

par une dénonciation officielle- prostřednictvím úředního oznámení

destination-s.f., cíl, určení

destination finale- konečné určení, cílové letiště

destination principale- hlavní cíl cesty

détention-s.f., držení

détention d'(une) arme(s) à feu - držení střelné zbraně

détention de la personne recherchée- vazba vyžádané osoby

période de détention- doba vazby

en détention- ve vazbě

dispositif-s.m., opatření, označení

document-s.m., doklad, dokument

document(s) d'identité- osobní doklad

document(s) de voyage- cestovní doklad

document(s) relatif(s) aux ... - doklad, dokument

documents administratifs- listina

faux document- padělaný doklad

exécution-s.f., plnění, provádění, vyřízení

bonne exécution- řádné plnění, řádné uplatňování práce

en exécution- k provedení

extradition-s.f., vydání

convention d'extradition – úmluva o vydávání

fonctionnement-s.m., funkčnost, fungování, provoz, jednacím řád

fonctionnement de l'infrastructure de communication- fungování komunikační infastruktury

fonctionnement du SIS- fungování SIS provoz SIS

formalité-s.f., formalita

formalités aux frontières- formalita na hranicích, kontrola na hranicích

fraude-s.f., podvod

fraude aux droits d'accises- krácení spotřební daně

fraude documentaire- padělání dokladů

fraude fiscale- daňový podvod

charge-s.f., funkce, náklady

à la charge de ...- na náklady, pro krytí nákladů , k tíži

prendre en charge- převzít, nést, být pověřen, ujmout se

immigration-s.f., přistěhovalectví

immigration clandestine- nedovolené přistěhovalectví, nepovolené přistěhovalectví, převaděčství

indication-s.f., uvedení, pokyn, poznámka

infraction-s.f., trestný čin, porušení předpisů, přestupek, protiprávní jednání

infractions aux dispositions légales- porušeníprávních předpisů

infractions routières- dopravní přestupek

initiative-s.f., krok, podnět, snaha

initiatives communes- společná opatření, společné kroky

initiatives nécessaires- nezbytná opatření

intégration-s.f., zařazení, uložení

justice-s.f., spravedlnost, právo

Ministère de la Justice- Ministerstvo spravedlnosti

Cour de la Justice- Soudní dvůr

législation-s.f., právní předpisy, právo

législation de l'État- právo státu, právní předpisy státu,

propre législation- Své právní předpisy, vlastní právní předpisy, vnitrostátní právní předpisy

législation nationale- vnitrostátní právní předpisy, vnitrostátní právo, vnitrostátní předpisy

levée-s.f.,

levée des contrôles- zrušení kontrol

levée du privilège- zbavení výsady

mise s.f.,

mise à la consommation- konzumace

mise en application- provádění, uplatňování, používání

mise en liberté- propuštění

mise en oeuvre- splnění, provádění, vyhlášení, uplatňování, plnění

mise en place- zřízení, uplatňování, vytvoření

mise en relation- propojení

mise en vigueur- platnost

modalité-s.f., postupy, podrobnosti, předpis, úprava

modalités d'application- podrobnosti uplatňování, opatření pro, uplatňování

modalités d'exercice- postup, podrobnost provádění

modalités de cette référence- způsob odkazu

modalités de la participation- způsoby účasti
modalités juridiques- právní prováděcí pravidla
modalité optimales- nejlepší způsoby
modalités pratiques- praktické podrobnosti
modalités relatives à ...- postupy pro...

nature-s.f., povaha, druh, podstata

nature similaire- obdobná povaha

nature et la qualification légale- povaha a právní kvalifikace, podstata a právní kvalifikace

nom-s.m., jméno, příjmení, název

nom antérieur- příjmení

nom d'emprunt- přezdívka

au nom de...-jménem...

obligation-s.f., povinnost, závazek

obligation financière- finanční povinnost, finanční závazek

obligations des Etats membres- povinnosti členských států, závazky členských států

observation-s.f., trestní stíhání, pronásledování, stíhání

opération-s.f., použití, operace, zajištění

opération de paiement- platba

pénalité-s.f., pokuta, postih

pièce-s.f., písemnost, doklad, důkaz

pièce à conviction- věc doličná, důkaz

pièce d'identité- průkaz totožnosti

pièces de procédure- písemnost

pièces justificatives- související doklady, podklady

point-s.m., bod, písmeno, místo

point(s) de passage- přechod

point(s) de contact- kontaktní místo

possession - s.f., držení

en possession- mít, mít při sobě, být držitel

poursuite-s.f., trestní stíhání, pronásledování, stíhání

poursuite sur son territoire - pronásledování na území

poursuites pénales - trestní stíhání

pouvoir-s.m., oprávnění, postavení, moc, pravomoc

pouvoirs exécutifs- výkonná moc

pouvoirs d'exécution- pravomoc k plnění

membre du pouvoir judiciaire- právní zástupce

pratique-s.f., postup, praxe

amélioration dans la pratique de la coopération-zlepšení praktické spolupráce

pratique de la chasse-účel lovu

pratique en matière de-praxe při zvyklost v oblasti

pratiques juridiques-právní zvyklosti

réalisation-s.f., provádění

réalisation d'un espace - vytvoření dosažení

réalisation des objectifs - dosažení cílů

recours-s.m., účast, použití, využití, opravný prostředek

recours devant une juridiction- opravný prostředek k soudu

règle-s.f., pravidlo, zásada

règles applicables - pravidla platná, předpisy, použitelná pravidla vztahující se

règle concernant- pravidla pro pravidla vymežující podrobněji

règles minimales- minimální pravidla

règle de la spécialité- zásada speciality

réglementation-s.f., právní úprava, správní předpisy, právní předpisy

réglementation des changes- devizové předpisy

réglementation(s) nationale(s)-vnitrostátní právní předpisy

réglementations relatives à...- právní předpisy upravující předpisy týkající se...

recherche-s.f., vyhledávání, zjištění, šetření, pátrání

recherche de faits- vyšetřování odhalování

recherche des personnes- pátrání

répression-s.f.,

répression d'infractions- potírání trestných činů, účel stíhání

répression de l'aide- napomáhání zabránit

répression de la criminalité- boj proti trestné činnosti

répression du terrorisme- potlačování terorismu

répression du traffic illicite- potlačování nedovoleného obchodu

réunion-s.f., setkání, schůzka, jednání,

réunion de (+ville)- zasedání v

réunion à (+ville)- schůze v

réunion du comité mixte- jednání smíšeného výboru

service-s.m., služba, orgán, jednotka

agent des services des douanes- celník

arme de service- služební zbraň

fonctionnaire du service de surveillance des frontières- úředníci pohraniční stáže

service central- ústřední jednotka

service de recherches douanières- celní pátrací služba

service fiscal- daňová služba

service national de renseignement en matière criminelle- národní informační služba v

kriminální oblasti

service(s) de police (et de douane)- policejní orgán, policejní (a celní) služby

surveillance-s.f., sledování dohled ostraha

surveillance des frontières- ostraha hranic (i aux front.)

surveillance discrète- utajené sledování

surveillance visuelle- zraková kontrola

surveillance judiciaire- soudní dohled

titre-s.m., hlava, doba, povaha

titre de séjour- povolení k pobytu

au titre de...- na základě, podle, s ohledem

traitement-s.m., projedn., naklád., řízen., účel, postup, zpracování. zacházení

égalité de traitement- rovné zacházení

traitement automatisé de(s) données- zpracování údajů

traitement de la demande d'asile- projednání žádosti o azyl, vyřízení žádosti o azyl,

provedení žádosti o azyl

traitement des infractions routières- řízení o dopravních předsudcích

traitements inhumains- nelidské zacházení

transit-s.m., průvoz, přechod, průjezd, tranzit

demande de transit- žádost o průvoz

visa de transit- průjezdní vízum

validité-s.f., platnost, doba platnosti

durée de validité- platnost, doba platnosti

validité territoriale- územní platnost

en cours de validité- platný

vérification-s.f., ověřování, kontrola

vérification des comptes- ověření účetnictví, kontrola účetnictví

violation-s.f., porušování

violation des obligations- porušení povinností

violation de la législation- porušení práv.předpisů

en violation- v rozporu

voie-s.f., cesta, způsob

voie aérienne- vzdušná cesta letecká doprava

par voie postale- poštou prostřednictvím pošty doručené poštou

voie bilatérale- dvoustranné ujednání

Seznam zkratek

č.- česky

f.- francouzsky

s.f.- podstatné jméno rodu ženského

s.m.- podstatné jméno rodu mužského

v.- sloveso

N- podstatné jméno

Adj.- přídavné jméno

Prép.- předložka

X- neurčitý slovní druh

VFČS- Velký francouzsko-český slovník

ÚV- Úřední věstník

Seznam použité literatury

1. ČERMÁK František, HOLUB Jan, Syntagmatika a paradigmatica českého slova – I. Valence a kolokabilita, Univerzita Karlova, Praha, 1982
2. LE PETIT ROBERT: Robert Paul, Le Nouveau Petit Robert- dictionnaire analogique et alphabétique de la langue française, Paris, Dictionnaires Le Robert, 1991
3. KOCOUREK Rostislav, La langue française de la technique et de la science, Wiesbaden, Brandstetter Verlag, 1992
4. MARTINET André, Grammaire fonctionnelle du français, Ecole Supérieure de Saint-Cloud, Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français
5. NEUMANN Josef , HOŘEJŠÍ Vladimír a kol., Velký francouzsko-český slovník, Academia, 1974
6. RADIMSKÝ Jan, Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996), Jihočeská univerzita, České Budějovice, 2003
7. RADIMSKÝ Jan, Les composés italiens actuels, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav románských studií, Praha 2005
8. ŠULC Michal, Korpusová lingvistika. První vstup. Karolinum, Praha, 1999
9. Internetová adresa: Anonym: Official EU Law portal, providing access to Official Journals, treaties, legislation in force, proposed legislation, CASE and parliamentary questions, <http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/index.html>
10. Internetová adresa: Anonym: informační systém pro aproximaci práva, <http://www.isap.vlada.cz>

RÉSUMÉ

Le but de ce travail était de se préoccuper des termes spécialisés qui sont à l'origine du domaine de „La libre circulation des personnes“ ce qui est un domaine très vaste. Il était nécessaire de choisir seulement une partie et la traiter. J'ai puisé les textes législatifs de la base de données „EUR-Lex“.

D'abord, j'ai décrit la préparation des textes du moment où je les ai enregistrés jusqu'à la création de deux corpus parallèles dont l'un est en langue tchèque et l'autre en français. Les textes parallèles étaient placés au programme ParaConc dans lequel j'avais pu choisir les termes et voir en même temps leurs traductions dans les textes. J'ai créé une base de données de ces termes comprenant trois catégories: les têtes des composés, les mots-clé et les collocations. Puis j'ai expliqué la différence entre le mot „terme“ et les: „la tête des composés“, „le mot-clé“ et „la collocation.“ J'ai indiqué l'origine étymologique des têtes des composés et des mots-clé et les types de liaisons dans les collocations. Finalement, j'ai comparé les traductions des termes tchèques et français.

Pour conclure nous pouvons dire qu'il s'agissait d'un travail à long terme. Grâce à cette recherche nous pouvons constater que la plupart des mots français sont d'origine latine ou d'origine dérivée (des substantifs et des adjectifs le plus souvent). D'habitude il n'y a pas de grande différence dans les traductions car les synonymes sont en général utilisés. Les traducteurs doivent connaître parfaitement la langue et quasi la problématique juridique. Les termes officiels sont toujours traduits par les mêmes expressions et leur traduction ne change pas.